

Predgovor	1
1. MLADINSKI RAZISKOVALNI SOCIALNOGEOGRAFSKI TABOR	3
2. Demogeografski POMURJE 19	3
2.1. Starostna in spolna struktura prebivalstva	3
2.2. Izob (LENDAVA - LENDVA, 30.6 - 10. 7, 1990)	5
2.3. Deljavnostna struktura prebivalstva	6
2.4. Migracijska posebnost	7
3. Narodnostna problematika	14
Financerji: - ZOTKS KO Gibanje znanost mladini, Ljubljana	14
Jezično - Inštitut za geografijo Univerze v Ljubljani, ...	15
Ljubljana	15
3.2. Predinarstvo (časopisje)	15
3.3. Prehiranje tednika "Neprijatelj"	15
3.4. Glehanost televizijskih programov	16
3.5. Poslušanje lokalnih radijskih postaj	17
Organizacija in strokovna izvedba : Inštitut za geografijo	24
Univerze v Ljubljani	24
4. Opremljenost stanovanj	24
4.1. Starost stanovanj	24
4.2. Opremljenost gospodinjstev oz. stanovanj	24
4.3. Opremljenost stanovanj glede na gradbo in lastništvo	25
4.4. Velikost stanovanj glede na število sob	25
4.5. Lastništvo stanovanj	26
4.6. Lastništvo bivališč	26
Mentorji : ravnatelj Ludvik Mihelič	26
Bojan Hozjan	26
bivališč Jernej Zupančič	26
Sedež tabora : OŠ Drago Lugarič, Lendava - Lendva	26
in zasebnih obratih v Lendavi. Centralne funkcije.	26
Redakcija : Jernej Zupančič	35
6. Funkcionalna dvojezičnost v različnih družbenih in	41
zasebnih obratih v Lendavi. Centralne funkcije.	41
(anketiranje potrošnikov)	41
7. Povzetek	46

VSEBINA

Predgovor	1
1. Uvod	3
2. Demogeografske razmere v Lendavi	5
2.1. Starostna in spolna struktura prebivalstva	5
2.2. Izobrazbena struktura prebivalstva	5
2.3. Dejavnostna struktura prebivalstva	6
2.4. Migracijska obeležja	7
3. Narodnostna problematika	14
3.1. Narodnostna struktura prebivalstva in obvladanje jezikov	14
3.2. Prebiranje dnevnega časopisja	15
3.3. Prebiranje tednika "Nepujsag"	15
3.4. Gledanost televizijskih programov	16
3.5. Poslušanje lokalnih radijskih postaj	17
4. Opremljenost stanovanj	24
4.1. Starost stanovanj	24
4.2. Opremljenost gospodinjstev oz. stanovanj	24
4.3. Tipi stanovanj glede na zgradbo in lastništvo	25
4.4. Velikost stanovanj glede na število sob	25
4.5. Nameravana preselitev	26
4.6. Lastništvo vrtov, vinogradov in počitniških bivališč	26
5. Funkcionalna dvojezičnost v različnih družbenih in zasebnih obratih v Lendavi. Centralne funkcije. (anketiranje obratov)	35
6. Funkcionalna dvojezičnost v različnih družbenih in zasebnih obratih v Lendavi. Centralne funkcije. (anketiranje potrošnikov)	41
7. Povzetek	46

PREDGOVOR

Letošnji Mladinski raziskovalni socialnogeografski tabor Pomurje 19 je potekal v središču kulturnega, gospodarskega in političnega življenja madžarske narodnosti pri nas - v občinskem središču Lendava. Udeležilo se ga je 17 dijakov iz Slovenije, Koroške (Avstrije) ter iz Zvezne republike Nemčije. Delo je potekalo na terenu (anketiranje) ter v kabinetu (analiza zbrane gradiva, sinteza, izdelava poročil). V program tabora je bilo vključeno tudi predavanje prof. dr. Vladimirja Klemenčiča o vlogi manjšin v evropskih integracijskih procesih. Izvedli smo tudi običajno poldnevno ekskurzijo, namenjeno spoznavanju Prekmurja, narodnostno mešanega območja ter značilnosti obmejnih območij ob zaprtih mejah. Zato je ekskurzija potekala deloma po madžarski, deloma po slovenski strani.

Tabor je imel raziskovalno in pedagoško vlogo hkrati, saj so se udeleženci seznanili z nekaterimi tehnikami in metodami geografskega dela, spoznali značilnosti Prekmurja ter vprašanje sožitja večine in manjšine.

Ker je tabor potekal v mestnem naselju, je bilo tokrat izpuščeno poglavje o kmetijstvu. Največjo težo sta imela raziskovanje demografskih razmer ter narodnostne problematike. Ker pa je Lendava centralni kraj, smo namenili precejšnjo pozornost vprašanju gravitacije oz. razvoja centralnih funkcij, kar je po drugi strani ozko povezano z vprašanjem funkcionalne dvojezičnosti. Pri tem je šlo bolj za poizkus opredeljevanja, saj tega na prejšnjih taborih še nismo proučevali.

Omeniti je treba tudi, da smo zaradi velikosti naselja zajeli le okrog 11 % vzorec (138 gospodinjstev ali okrog 460 prebivalcev). Rezultati se vežjo nanj in ne na celotno populacijo. Vendar je po naši oceni ta vzorec dovolj reprezentativen. Anketiranje gospodinjstev je potekalo po skupinah v 5 predelih mesta tako, da je zajeta večina naselja.

Poleg tega smo anketirali tudi 40 obratov, od tega največ trgovin, pred njimi pa tudi 36 potrošnikov. Ugotavljali smo predvsem razvitost centralnih funkcij ter funkcionalno dvojezičnost po različnih dejavnostih.

Delo tabora je torej obsegalo naslednje problemske sklope:

- splošno o Lendavi
- demogeografske razmere
- narodnostna problematika
- opremljenost gospodinjstev
- centralne funkcije in uveljavljanje funkcionalne dvojezičnosti v obratih ter pri potrošnikih

Pri analizi gradiva ter tabelarnem in grafičnem prikazovanju podatkov smo uporabili tipologije gospodinjstev s pomočjo katerih smo delo racionalizirali in do neke mere poenostavili. Uporabili smo naslednje:

1. Starostno tipologijo, ki temelji na zastopanosti starostnih skupin (0-19, 20-59, 60 in več) v gospodinjstvu:
  - mlado (0-19, 20-59)
  - generacijsko (0-19, 20-59, 60 in več)
  - zrelo (20-59)
  - starajoče se (20-59, 60 in več)
  - ostarelo (60 in več)
  - kombinirano (0-19, 60 in več)
2. Izobrazbeno tipologijo, ki temelji na dveh članih gospodinjstva z najvišjo stopnjo šolske izobrazbe:
  - osnovno šolo in manj
  - 2-3 letna (poklicna) srednja šola
  - 4-letna srednja šola
  - višja in visoka šola
3. Narodnostno oz. jezikovno tipologijo, ki temelji na prevladujoči uporabi določenega jezika med člani gospodinjstva. Pogovorni jezik je torej lahko:
  - slovenski
  - slovenski, madžarski
  - madžarski
  - srbohrvaški
  - slovenski, srbohrvaški
  - srbohrvaški, madžarski
  - slovenski, srbohrvaški, madžarski
  - drugo

Po prvi svetovni vojni se je s prihodom slovenskih osolihencov, delavcev in kolonistov delež Slovencev v mestu počel povečati, narodnostna struktura prebivalstva pa popestrila.

Med obema vojnama je bila značilno uradniško, obrtno in trgovaško mesto.

V gospodarskem pogledu med vojno Lendava ni doživela velikih sprememb. Oživela je le železniška proga. Okupatorji so razdelili na Petičovske polju črpati nafto. Le-to se je po vojni vrnilo v valov se dosega v 60-tih letih maksimale. Na to se je razvila petičovska industrija, ki je privabila številne gostilnikov v bližnjega Podturja. V 60-tih letih se je razvila več industrijskih podjetij.

Kljub temu pa je ostala storitvena obrt pomembna dejavnost. Zaradi izkoriščanja toplih vrelcev in porabe goric se odpirajo tudi možnosti za razvoj turizma.

Mesto pa je naraščala upravna in rasti kulturna vloga Lendave kot prednjega centralnega mesta v spodnjem delu Prekmurja. Zaradi razvoja se v rasti kot središče madžarske narodnosti v Lendavi pojavljajo tudi lokalni organizirani gospodni in srednje šole, knjižnica, radijska kulturna in športna društva. Na vseh nivojih je mesto v Lendavi vnaša rabi svojih in madžarskega in slovenskega

1. UVOD

Katja Gasser, ZGS, Celovec
Dunja Kropivnik, ZGS, Celovec

Lendava je obcestno mesto, ki leži na terasi pod Lendavskimi goricami. Prometna lega Lendave ima mednarodni pomen, kajti Madžari so zgradili tako imenovano cesto prijateljstva narodov, ki naj bi usmerila promet iz CSSR in deloma iz Avstrije skozi njihovo ozemlje proti jugu.

Lendava je bila naseljena že v prazgodovinski dobi. Zaradi odlične prometne in obrambne lega je na severnem koncu sedanjega kraja obstajala pomembna rimska naselbina in vojaška postojanka Halicano. Še danes se vidijo sledovi rimske ceste. Ceste so Lendavo vezale s Ptujem in Savano. V frankovski dobi se pojavi naselje pod imenom Lindace.

Srednjeveška zgodovina Lendave je tesno povezana s plemiškimi rodbinami Hoholt, Buzat ter Banffy. Nagel razvoj se je začel po letu 1867, ko je Lendava postala okrajno središče. Njen vzpon je še pospešila leta 1890 zgrajena železniška proga.

Leta 1919 je prišla Lendava v sestav novo nastale jugoslovske države. S postavitvijo meje je izgubila precej gravitacijskega zaledja.

Po prvi svetovni vojni se je s prihodom slovenskih uslužbencev, delavcev in kolonistov delež Slovencev v mestu močno povečal, narodnostna struktura prebivalstva pa popestrila.

Med obema vojnama je bila značilno uradniško, obrtno in trgovsko mesto.

V gospodarskem pogledu med vojno Lendava ni doživela večjih sprememb. Oživela je le železniška proga. Okupatorji so začeli na Petišovskem polju črpati nafto. Le-to se je po vojni nadaljevalo in doseglo v 50-tih letih maksimum. Na to se je naslonila petrokemična industrija, ki je privabila številne doseljence z bližnjega Međimurja. V 60-tih letih se je razvilo več industrijskih podjetij.

Kljub temu pa je ostala storitvena obrt pomembna dejavnost. Zaradi izkoriščanja toplih vrelcev in panorame goric se odpirajo tudi možnosti za razvoj turizma.

Hkrati pa je naraščala upravna in zlasti kulturna vloga Lendave kot osrednjega centralnega kraja v spodnjem delu Prekmurja. Uveljavilo se je zlasti kot središče madžarske narodnosti v Prekmurju, saj imajo tukaj dvojezično osnovno in srednjo šolo, časopis, radio, kulturna in športna društva. Na vseh nivojih je pravno zagotovljena raba obeh jezikov: madžarskega in slovenskega.

Industrija, obrt ter različne centralne funkcije so pripomogle k prebivalstveni rasti naselja. Tako je imela Lendava ob popisu leta 1981 že 3669 prebivalcev.

2. KONSTATIRANJE RAZMERE V LENDVI

„ ÖSSZEFOGLALÓ

Lendva város a terciális Lendvahegy lábánál, a Murántal délkeleti részén fekszik, közvetlenül a jugoszláv-magyar határ mellett. A Szlovéniában alsó magyarok közösségi, gazdasági, közigazgatási, ellátási és kulturális központja. Az utóbbi időben pedig Lendva fontos ipari várossá fejlődött.

Nata csoportja je proučevala demografske razmere v Lendvi. Anketiranih je bilo 178 gospodinjstev oz. 489 prebivalcev, kar je približno 1/3 vse populacije (če računamo, da ima Lendva danes nekaj nad 4000 ljudi). Podatke je treba zato vzeti kot vzorec. Kljub temu pa kažejo dovolj značilne potere.

Od skupnega števila je moških 223 ali 47,6 %, žensk pa 246 ali 52,4 %. Večje število žensk je normalen in celo značilen pojav. Opazniši je zlasti pri prebivalstvu starem nad 50 let. Pač pa ima več moških srbohrvaško (in mešano slovensko-srbohrvaško ali trojezično) govoreča populacija. Vzrok temu je prihod predvsem moške delovne sile.

Najpogosteje je zastopano prebivalstvo v starosti 20-50 let, kar ne kaže le na starajoč se demografski režim (slabše zastopana mlada generacija, najboljše zrela, stara v naraščanju), temveč tudi na priseljevanje. To nam odkrije zlasti jezikovna (oz. narodnostna) sestava, ki je tu najbolj pestra. Medtem ko je slovensko, madžarsko in mešano prebivalstvo kot avtohtono prisotno v vseh starostnih skupinah, se srbohrvaško govoreče pojavlja zlasti v skupini 30-39 let. Bre predvsem za priseljence iz bližnjega Medimurja. Pri prebivalstvu, starem nad 50 let, prevladujejo madžarsko in mešano madžarsko-slovensko govoreče. Iz obe jezikovni skupini je značilna nekoliko večja ostarelost.

2.2. Izobrazbena struktura prebivalstva

Od vseh anketiranih je 364 starejših od 15 let in imajo torej določeno stopnjo izobrazbe. V splošnem je izobrazbena struktura dokaj ugodna, saj ima nad polovico srednjo, višjo ali visoko izobrazbo. Pri tem je izobrazbena struktura moških boljše kot pri ženskah. Tako ima višjo in (ali) visoko izobrazbo 9 % žensk in 14 % moških. Največ ljudi ima 4-letno srednjo šolo (33,8 %), nato visoko ali višjo (22,8 %) ter nato 2-3 letno srednjo šolo (18,7 %). Prebivalcev z manj kot 0,5 je razmeroma malo (le 8,3 %). Prisojeajo ji večinoma starejši prebivalci. Ugodna izobrazbena struktura je odraz gospodarskih in kulturnih razmer. Lendva je namreč industrijski kraj in občinsko središče, hkrati pa tudi center madžarske narodnosti ter center spodnjega Prekmurja. Skupine centralne funkcije pa razpoložajo tudi boljše izobrazbo zaposlenih.

2. DEMOGEOGRAFSKE RAZMERE V LENDAVI

David Pečnik, STS Maršal Tito, Celje
Mojca Lozar, CSŠ Edvard Kardelj, Crnomelj
Manica Suštarič, CSŠ Edvard Kardelj, Črnomelj

2.1. Starostna in spolna struktura prebivalstva

Naša skupina je proučevala demografske razmere v Lendavi. Anketiranih je bilo 138 gospodinjstev oz. 469 prebivalcev, kar je približno 11 % vse populacije (če računamo, da ima Lendava danes nekaj nad 4000 ljudi). Podatke je treba zato vzeti kot vzorec. Kljub temu pa kažejo dovolj značilne poteze.

Od skupnega števila je moških 223 ali 47,6 %, žensk pa 246 ali 52,4 %. Večje število žensk je normalen in celo značilen pojav. Opaznejši je zlasti pri prebivalstvu starem nad 60 let. Pač pa ima več moških srbohrvaško (in mešano slovensko-srbohrvaško ali trojezično) govoreča populacija. Vzrok temu je prihod predvsem moške delovne sile.

Najmočnejše je zastopano prebivalstvo v starosti 20-50 let, kar ne kaže le na starajoč se demografski režim (slabše zastopana mlada generacija, najbolj zrela, stara v naraščanju), temveč tudi na priseljevanje. To nam odkrije zlasti jezikovna (oz. narodnostna) sestava, ki je tu najbolj pestra. Medtem ko je slovensko, madžarsko in mešano prebivalstvo kot avtohtono prisotno v vseh starostnih skupinah, se srbohrvaško govoreče pojavlja zlasti v skupini 30-39 let. Gre predvsem za priseljence iz bližnjega Medjimurja. Pri prebivalstvu, starem nad 50 let, prevladujejo madžarsko in mešano madžarsko-slovensko govoreče. Za obe jezikovni skupini je značilna nekoliko večja ostarelost.

2.2. Izobrazbena struktura prebivalstva

Od vseh anketiranih je 364 starejših od 15 let in imajo torej določeno stopnjo izobrazbe. V splošnem je izobrazbena struktura dokaj ugodna, saj ima nad polovico srednjo, višjo ali visoko izobrazbo. Pri tem je izobrazbena struktura moških boljša kot pri ženskah. Tako ima višjo in (ali) visoko izobrazbo 9 % žensk in 14 % moških. Največ ljudi ima 4-letno srednjo šolo (33,8 %), nato visoko ali višjo (22,8 %) ter nato 2-3 letno srednjo šolo (18,7 %). Prebivalcev z manj kot 05 je razmeroma malo (le 6,3 %). Pripadajo ji večinoma starejši prebivalci. Ugodna izobrazbena struktura je odraz gospodarskih in kulturnih razmer. Lendava je namreč industrijski kraj in občinsko središče, hkrati pa tudi center madžarske narodnosti ter center spodnjega Prekmurja. Številne centralne funkcije pa zahtevajo tudi boljšo izobrazbo zaposlenih.

2.3. Dejavnostna struktura prebivalstva

Glede na dejavnost smo prebivalce razdelili na deset različnih kategorij. Od tega je aktivnih 53,7 %, vzdrževanih pa 45,7 % anketiranih. Za 3 nismo dobili podatkov.

Po pričakovanju je največ delavcev (45,2 %), sledijo otroci in šoloobvezni otroci (20,8 %), nato pa upokojenci (13,4 %). Delež slednjih je razmeroma visok. Med moškimi in ženskami v tem pogledu ni velikih razlik.

Primerjava dejavnostne strukture prebivalstva s starostno strukturo gospodinjstev, iz katerih izhajajo

Povsem razumljivo je, da prihajajo delavci, šoloobvezni otroci, dijaki in študentje večinoma iz mladih gospodinjstev, upokojenci, kmetje in gospodinje pa iz starajočih se ter ostarelih. Zanimivo pri tem je, da je le okrog polovica upokojencev iz ostarelih ter starajočih se gospodinjstev. Mlada in zrela gospodinjstva pač zajemajo tudi prebivalstvo med 50 in 60 letom starosti, ki je že lahko upokojeno.

Primerjava dejavnostne strukture prebivalstva in pogovornega jezika v družini, iz katere izhajajo

V grobem to ustreza starostni strukturi prebivalstva. Tako se pojavlja slovensko, madžarsko in mešano prebivalstvo v vseh kategorijah, hrvaško pa le pri delavcih, gospodinjah, otrocih in dijakih. Tudi tu se kaže večja ostarelost madžarskega prebivalstva, saj je njihov delež precej večji kot bi ga pričakovali proporcionalno jezikovni oz. narodnostni strukturi.

Primerjava dejavnostne strukture prebivalstva z izobrazbeno strukturo gospodinjstev, iz katerih izhajajo

Značilno je ujemanje deleža določene izobrazbe pri aktivnih in vzdrževanih, kar je tudi logično. Izjeme so pri tem le kmetje in gospodinje ter prebivalci brez dohodka, ki imajo nekoliko nižjo izobrazbo. Upokojenci kažejo dejansko zelo ugodno izobrazbeno strukturo, saj moramo upoštevati, da so bile prej možnosti za šolanje bistveno manjše kot so danes.

Kraj zaposlitve

Zaposlenih je 47 % (219) anketirancev. Ta je višja pri moških (52 %), kot pri ženskah (48 %). Večinoma so zaposleni v Lendavi (93,2 %), 5 % v Murski Soboti in še nekaj v drugih krajih. To po eni strani kaže na majhno izmenjavo delovne sile med zaposlitvenimi centri, po drugi pa na dejstvo, da je Lendava pomemben zaposlitveni kraj z očitno dovolj veliko in pestro ponudbo delovnih mest.

2.4. Migracijska obeležja

2.4.1. Doseljevanje v Lendavo

V obdobju po vojni se je v Lendavo priselilo 111 ljudi (podatek velja seveda samo za naš vzorec!!), odselilo pa 40. Selitveni saldo je torej krepko pozitiven, njegove učinke pa smo videli že pri starostni strukturi. Doseljevanje je bilo največje v zadnjih dveh desetletjih, kar je skladno tudi z razvojem industrije v Lendavi.

Največ se jih je priselilo zaradi stanovanja (50 %), kar pa je verjetno ozko povezano bodisi z zaposlitvijo ali pa poroko. Zaposlitev kot glavni vzrok je navajalo 20 %, poroko pa 15 % doseljenih. Razmeroma opazen delež je tudi tistih, ki so se priselili zaradi boljšega bivalnega okolja. Opazili smo tudi, da se prebivalci selijo iz enega dela mesta v drugega.

Zaradi stanovanja so se priselili Slovenci, Madžari in mešani, zaradi zaposlitve pa poleg teh v znatni meri še srbohrvaško govoreči. Zaradi porok so se priselili iz vseh jezikovnih skupin.

Glede na izobrazbo pa so se priseljevali zaradi stanovanja največ s srednjo izobrazbo (nad 50 %), v znatni meri pa tudi z višjo ter visoko izobrazbo. Še bolj velja to pri priseljevanju zaradi zaposlitve. Zaradi porok so se doseljevali skoraj izključno tisti s srednješolsko izobrazbo.

2.4.2. Odseljevanje iz Lendave

Je sicer manjše kot priseljevanje, vendar se sčasoma povečuje. Tako se je samo v zadnjem desetletju odselilo 50 % in med 1960 in 1980 še skoraj 40 %. Odselilo se je 44 ljudi.

Največ so se odseljevali zaradi poroke (43,2 %) ter zaradi zaposlitve (25 %). To vendarle kaže, da struktura delovnih mest ne ustreza čisto vsem. Sledi odselitev zaradi stanovanja, pri čemer gre v večji meri za t.i. notranje selitve (v drug del mesta).

Odselili so se največ v druge kraje Slovenije (62 %) ter v tujino (16,7 %). Že omenjenih "notranjih selitev" je bilo 11,9 % (5 primerov). Nekaj se jih je odselilo tudi v drugo republiko (9,5 % - 4 primeri).

Odseljujejo se predvsem izobraženi (42,5 % s 4 letno srednjo šolo ter 30 % z višjo in visoko šolo), kar zopet kaže na neustrezno strukturo delovnih mest. Vendar je to povsem razumljivo, saj je Lendava manjše mesto in seveda ne more imeti delovnih mest za prav vse.

Odseljevali so se samo člani slovenskih, madžarskih in mešanih gospodinjstev. Medtem ko je pri madžarskih in mešanih glavni vzrok poroka, je pri slovenskih na prvem mestu zaposlitev, ki mu sledita stanovanje in šele nato poroka. Pri tem je zanimivo, da so se v druge kraje Slovenije odselili madžarsko govoreči ter mešani (s po okrog 39 %), Slovenci pa nekoliko manj (29 %), pač pa so šli ti v večji meri v tujino. V notranjem preseljevanju (v drugi del naselja) je udeleženo slovensko in v manjši meri še mešano prebivalstvo.

ÖSSZEFOGLALÓ

Az adatokat az anketák segítségével kaptuk meg. 138 háztartást elemeztünk. Demografiai szempontból a következő fő határozatokhoz jutottunk:

- a lakosság legnagyobb része 20 és 50 év közötti öregségi csoporthoz tartozik
- a magyar lakosság elöregedett
- a képzettségi összetétele elég kedvező
- a lakóságra a dinamikus migráció jellemző erősen pozitív szaldóval

Tabela 1: Starostna in spolna struktura prebivalstva Lendave (11 % vzorec)

starost	moški	ženske	skupaj	v %
80 in več	1	5	6	1,2
70-79 let	3	7	10	2,1
60-69 let	19	23	42	9,0
50-59 let	21	18	39	8,3
40-49 let	38	38	76	16,2
30-39 let	44	46	90	19,2
20-29 let	34	34	68	14,5
10-19 let	39	48	87	18,6
0-9 let	24	27	51	10,9
Skupaj	223	246	469	100,0 %

Tabela 2: Izobrazbena struktura prebivalstva Lendave (prebivalstvo, staro 15 let in več)

izobrazba	moški	ženske	skupaj	v %
manj kot 4 l. OS	5	6	11	3,0
4-7 let OS	6	6	12	3,3
8 let OS	23	44	67	18,4
2-3 letna sr.š.	34	34	68	18,7
4 letna sr.šola	59	64	123	33,8
višja in visoka š.	51	32	83	22,8
skupaj	178	186	364	100 %

Tabela 3: Dejavnostna struktura prebivalstva

dejavnost	moški	ženske	skupaj	v %
kmet	1	1	2	0,4
gospodinja	-	23	23	4,9
delavec	109	103	212	45,2
obrtnik	7	1	8	1,7
nezaposlen	5	2	7	1,5
skupaj aktivni	122	130	252	53,7
otrok (šoloobvezni)	38	59	97	20,8
dijak	21	13	34	7,2
študent	9	7	16	3,4
upokojenec	28	35	63	13,4
brez dohodka	2	2	4	0,9
skupaj vzdrževani	98	116	214	45,7
neznano	x	x	3	0,6
Skupaj	220	246	469	100 %

Tabela 4: Dejavnostna struktura prebivalstva glede na starostno strukturo gospodinjstev, iz katerih izhajajo

dejavnost	Gospodinjstva				
	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče se	ostarelo
kmet	-	-	-	-	2
gospodinja	14	3	2	-	6
delavec	160	29	35	6	-
sam. obrtnik	6	-	2	-	-
nezaposl.	6	-	1	-	-
dijak	25	4	-	1	-
študent	8	3	5	3	1
upokojenec	7	15	9	12	20
brez dohodka	1	-	-	-	1
šoloobv. otrok	74	5	-	-	-

Tabela 5: Dejavnostna struktura prebivalstva glede na pogovorni jezik v družini, iz katere izhajajo

dejavnost	slov.	slov. madž.	madž.	srbo- hrv.	slov. srbohrv.	madž. srbo- hrv.	slov. madž. srbo- hrv.	drugo
kmet,								
kmetica	-	2	-	-	-	-	-	2
gospodinja	3	11	6	1	3	0	1	25
delavec	81	86	30	5	17	0	1	230
obrtnik	5	1	-	-	3	-	-	10
nezaposl.	3	3	1	-	1	-	-	8
šoloobv.	28	27	15	1	7	-	1	79
dijak	11	9	7	-	3	-	-	30
študent	11	-	6	-	-	-	-	20
upokojenec	15	23	24	-	1	-	-	63
brez doh.	-	1	-	-	-	-	1	2
Skupaj								469

Tabela 6: Dejavnostna struktura prebivalstva glede na izobrazbeno strukturo gospodinjstev, iz katerih izhajajo

dejavnost	Izobrazbena struktura gospodinjstev				Skupaj
	05 in manj	2 ali 3- letna sr.šola	4 letna sr.šola	višja in visoka š.	
kmet	2	-	-	-	2
gospodinja	13	3	6	3	25
delavec	42	25	111	52	230
sam.obrtnik	1	3	3	3	10
nezaposlen	-	3	4	1	8
šoloobv.otrok	12	11	44	12	79
dijak	5	10	10	5	30
študent	3	3	8	6	20
upokojenec	25	8	25	5	63
brez prihodka	1	-	1	-	2
Skupaj					469

Tabela 7: Zaposleni glede na kraj zaposlitve

kraj	moški	ženske	skupaj	v %
Lendava	106	98	204	93,2
Murska Sobota	7	4	11	5,0
drugo	2	2	4	1,8
Skupaj	115	104	219	100 %

Tabela 8: Leto priselitve

	%	št.	Skupaj
1980-1990	34,0	46	135
1970-1980	26,6	36	
1960-1970	12,5	17	
po 1960	9,6	13	
ni znano	17,0	23	

Tabela 9: Vzrok priselitve

	št.	%	Skupaj
poroka	17	15,3	111
stanovanje	55	49,5	
zaposlitev	22	19,8	
boljše bivalno okolje	8	4,2	
drugo	9	8,1	

Tabela 10: Vzroki priselitev glede na jezik

pogovorni jezik	poroka	stano- vanje	zapo- slitev	boljše bivalno okolje	drugo
slovenski	8	22	3	7	4
slov., madž.	6	9	7	-	3
madžarski	4	8	5	1	1
srbohrvatski	1	3	-	-	-
slov., srbohrv.	1	9	2	-	1
madž., srbohrv.	-	-	-	-	-
slov., madž., srbohr.	-	-	2	-	-
drugi	-	-	-	-	-

Tabela 11: Vzrok priselitve glede na izobrazbo

	manj kot 4 l.	4-7 l. 05	srednja (2-3 l.)	srednja višja, (4 l.)	višja, visoka	05	Skupaj
poroka	-	1	9	10	5	-	25
stanovanje	1	5	23	27	29	18	103
zaposlitev	4	1	6	10	8	3	32
boljše							
bivalno okolje	-	-	2	6	4	7	19
drugo	-	-	3	6	3	4	16

Tabela 12: Odseljeni družinski člani

Leto izselitve	št.	%
neznano	4	9,0
1950-1960	1	2,3
1960-1970	8	18,2
1970-1980	9	20,5
1980-1990	22	50,0
Skupaj	44	100,0 %

Tabela 13: Vzrok odselitve

	št.	%
poroka	19	43,18
stanovanje	7	15,90
zaposlitev	11	25,00
izobraževanje	3	6,81
boljše biv. okolje	-	-
drugo (ločitev)	4	9,09
Skupaj	44	100,0

Tabela 14: Kraj odselitve

	št.	%
drugo stan. v Lendavi	5	11,90
drugi kraj v RS	28	61,90
druga republika	4	9,52
tujina	7	16,66
Skupaj	44	100,00 %

Tabela 15: Izobrazba ob odselitvi

	št.	%
manj kot 4 l. OŠ	1	2,3
4-7 l. OŠ	-	-
8 let OŠ	4	9,0
srednja šola (2-3 l.)	4	9,0
srednja šola (4 leta)	18	41,1
višja, visoka	13	29,6
ni podatkov	4	9,0
Skupaj	44	100 %

Tabela 16: Kraj odselitve glede na pogovorni jezik v gospodinjstvu, iz katerih so se odselili

	drugo stan. v Lendavi	drugje v RS	druga republika	tujina
slovensko	3	8	1	4
slovenski, madžarski	2	10	1	3
madžarski	-	10	2	-
ostali	-	-	-	-
Skupaj	5	28	4	7

Tabela 16: Izobrazbena struktura gospodinjstev, iz katerih so se izselili

	št.	%
OŠ in manj	3	12
2-3 letna SŠ	-	4
4 letna SŠ	2	8
višja, visoka	-	4
Skupaj	5	28

3. NARODNOSTNA PROBLEMATIKA

1. Timea Švarda, SŠKPEU, Lendava
2. Milena Dimnik, SŠTD, Ljubljana
3. Andreja Ferko, SEŠ, Murska Sobota
4. Elka Sienčnik, ZGS, Celovec

3.1 Narodnostna sestava prebivalstva in obvladanje jezikov

Raziskovali smo narodnostno oz. jezikovno strukturo (glede na pogovorni jezik v gospodinjstvu) prebivalstva Lendave, uveljavljanje dvojezičnosti v različnih okoljih, ter znanje madžarskega in slovenskega jezika. Poleg tega smo ugotavljali tudi informiranost preko dvojezičnih in madžarskih sredstev javnega obveščanja.

Po lendavskih gospodinjstvih govorijo prebivalci največ slovensko (34 %) ter tudi mešano slovensko in madžarsko (33,3 %). Nekoliko manj pa je takšnih, ki govorijo samo madžarsko (19,6 %). Srbohrvatsko govorijo v 13 % gospodinjstev (všteta so tudi mešana gospodinjstva).

Starostna strukturaje v splošnem dokaj ugodna, saj prevladujejo mlada gospodinjstva. Pač pa so mešana (madžarsko-slovenska) in madžarska gospodinjstva za razliko od ostalih nekoliko bolj ostarela.

Glede izobrazbe med njimi ni posebno velikih razlik. Edino trojezična gospodinjstva imajo samo osnovnošolsko izobrazbo (vendar pa gre za samo 2 gospodinjstvi od vseh anketiranih). Razlika se pojavi le pri višji in visoki izobrazbi. Tu imajo največji delež slovenska (27,7 %), najmanjšega pa madžarska (7,4 %) gospodinjstva.

Tudi obvladanje madžarskega in slovenskega jezika, kaže dokaj ugodno sliko. Madžarščino dobro obvlada skoraj 60 %, srednje 20 % in slabo 9,5 %. Jezika ne obvlada 13 % gospodinjstev.

Obvladanje slovenščine je še nekoliko boljše, saj jo dobro obvlada 90 %, srednje 9 % in slabo 1 %. To pa je osnova razmeroma dobro uveljavljeni dvojezičnosti, ki se uveljavlja okrog 50 % praktično na vseh področjih. Boljše je zastopana na delovnem mestu, delegatskem mestu, pri športu ter v odnosih s sosedi, slabše pa pri veterinarju, na krajevni skupnosti ter na občini, kar morda nekoliko preseneča. Na teh področjih je močneje zastopana slovenščina. Madžarščina pa se močneje uveljavlja le v cerkvi. Na vseh področjih se pojavlja tudi srbohrvaščina (s slovenščino) vendar z majhnim deležem.

3.2. Prebiranje dnevnega časopisja

Glede na prebiranje dnevnega časopisja v slovenskem, madžarskem in srbohrvaškem jeziku ugotovimo, da večina gospodinjstev Lendave bere več revij oz. dnevnikov in sicer slovenske revije bere 78,6 % gospodinjstev, madžarske 63,2 % in srbohrvaške 57,1 % gospodinjstev. Eno revijo oz. dnevnik bere v slovenščini 18,2 %, v madžarščini 16,2 % in v srbohrvaščini 24,5 % gospodinjstev. Od vseh anketiranih ne bere slovenskih revij in časopisov (20,6 %); 18,4 % pa jih ne bere srbohrvaških.

3.3. Prebiranje tednika Nepujsag

Glede na prebiranje tednika Nepujsag v slovenskem, madžarskem in srbohrvaškem jeziku ugotovimo, da večina gospodinjstev Lendave bere več revij oz. dnevnikov in sicer slovenske revije bere 78,6 % gospodinjstev, madžarske 63,2 % in srbohrvaške 57,1 % gospodinjstev. Eno revijo oz. dnevnik bere v slovenščini 18,2 %, v madžarščini 16,2 % in v srbohrvaščini 24,5 % gospodinjstev. Od vseh anketiranih ne bere slovenskih revij in časopisov (20,6 %); 18,4 % pa jih ne bere srbohrvaških.

Branje tednika Nepujsag glede na pogovorni jezik v gospodinjstvu

Ugotovili smo, da v slovenskih gospodinjstvih berejo tednik vedno 10,9 %, občasno 17,4 % in nikoli 71,7 %. V slovensko-madžarskih gospodinjstvih tednik redno bere 32,6 % gospodinjstev, občasno 30,2 % in nikoli 37,2 %.

V samo madžarsko govorečih družinah bere tednik redno 63 % gospodinjstev, občasno 3,7 % in nikoli 33,3 %. Če primerjamo branje tednika, glede na pogovorni jezik z gledanjem oddaje Mostovi, lahko ugotovimo, da je branje časopisa znatno večje predvsem v prvih treh skupinah, kot pa gledanje oddaje Mostovi.

Branje tednika Nepujsag glede na izobrazbeno strukturo

V družini, ki imajo OŠ in manj jih bere tednik redno 8 (23,5 %) občasno 9,8 % in nikoli 68,5 %. V družinah s poklicno srednjo šolo jih bere tednik redno 36 %, občasno 8 % in nikoli 56 %. V gospodinjstvih s 4 letno srednjo šolo jih 22,6 % redno bere tednik Nepujsag, 20,8 % občasno in 56,6 % nikoli. Od gospodinjstev z višjo in visoko izobrazbo jih 28 % redno bere tednik, 32,8 % občasno in 40 % nikoli.

Branje časopisa Nepujsag v primerjavi s starostno strukturo

Na grafu lahko razberemo, da je skoraj pri vseh starostnih strukturah nad 50 % ljudi, ki sploh ne bere časopisa Nepujsag. In sicer: pri mladih gospodinjstvih 60,2 %, pri generacijskih 45,4 %, pri zrelih 56,6 %, pri starajočih se 66,7 % in pri ostarelih 40 %. Občasno bere časopis v mladih gospodinjstvih 18,1 %, generacijskih 27,3 %, pri zrelih 13 %, pri starajočih se 16,6 % in pri ostarelih 13,3 % ljudi. Iz grafa lahko razberemo, da je gospodinjstev, ki berejo časopis občasno zelo malo, dosti več je družin, ki ga sploh ne berejo. Redno ga kupujejo oz. berejo predvsem ostarela 46,7 %, nato zrela gospodinjstva 30,4 %, pri mladih gospodinjstvih odstotek pade na 21,7 %, pri generacijskem na 27,3 % ter pri starajočih se gospodinjstvih na 16,6 %.

3.4. Gledanost televizijskih programov

Ugotovili smo, da gleda slovensko TV redno 77,6 % gospodinjstev, občasno 21,9 % in nikoli 0,7 %. Hrvatsko TV gleda redno 46,6 % anketiranih, občasno 48 % in nikoli 5,6 %. Madžarska TV je gledana največ občasno 57 %, redno 21 % in nikoli 22 %. Veliko gledajo tudi avstrijsko TV, kar lahko pripišemo dobrim oddajam, pa tudi bližini meje z Avstrijo. Redno gleda avstrijsko TV 52 % in nikoli samo 2,4 %. Nekateri gledajo tudi druge programe in sicer: redno 20,4 %, občasno 44 %, nikoli 35,6 %.

Se posebno nas je zanimalo spremljanje dvojezične oddaje "Hidak" (Mostovi).

Gledanost oddaje Hidak-Mostovi

Oddajo Hidak največ gledajo le občasno 51,7 %, redno in nikoli pa po 24 % gospodinjstev. Oddajo redno gleda 48,1 % madžarsko govorečih gospodinjstev, v slovensko - madžarskih 28,9 % in v slovenskih 17 %. Oddaje ne spremljajo v srbohrvaških gospodinjstvih (33,3 %), nekaj manj slovenska (32 %), slovensko srbohrvaška pa 30,8 %. Morda preseneča, da 22 % slovensko-madžarskih gospodinjstev ne spremlja oddaje. V madžarskih gospodinjstvih pa ta odstotek pade na 11,1 %. Trojezična gospodinjstva spremljajo oddajo le občasno.

Gledanost oddaje "Hidak" glede na starostno strukturo gospodinjstev

Oddajo "Hidak" redno gledajo največ ostarela (40 %) in zrela gospodinjstva (34,7 %), znatno manj pa generacijska (9,1 %) in mlada (20,5 %). Pač pa jo slednji dve skupini gledata občasno (mlada 55,4 %, generacijska pa 72,7 %), v znatni meri pa tudi starajoča se gospodinjstva (66,7 %).

Gledanja oddaje Mostovi-Hidak v primerjavi z izobrazbeno strukturo v gospodinjstvih

Od 35 gospodinjstev z OŠ in manj jih 28,6 % gleda oddajo redno, 48,6 % občasno in 22,8 % nikoli. Od gospodinjstev z 2-3 letno srednjo šolo jih 28 % gleda oddajo redno, občasno 48 % in nikoli 24 % gospodinjstev.

Največje število anketiranih ima 4-letno srednjo šolo. Od tega jih 22,6 % gleda oddajo redno, 56,6 % občasno in nikoli 20,8 % gospodinjstev. Od gospodinjstev z visoko izobrazbo jih 20 % redno gleda oddajo, 48 % občasno, nikoli pa 32 %. Gospodinjstva z višjo in visoko izobrazbo torej nekoliko slabše spremljajo oddajo. Vzrok je morda v sami kvaliteti oddaje, po drugi strani pa je to posledica boljše izobrazbene strukture pri slovenskem prebivalstvu. Le-to pa spremlja oddajo nekoliko slabše.

3.5. Poslušanje lokalnih radijskih postaj

38,5 % gospodinjstev posluša redno lokalno radijsko postajo v madžarskem jeziku, občasno 31,5 % in nikoli 30 %.

V družinah s slovenskim pogovornim jezikom jih redno posluša 19,2 % lokalne radijske postaje v madžarskem jeziku, 32 % občasno in 49 % nikoli. V slovensko-madžarskih družinah v 49 % primerov vedno poslušajo oddaje, 34,9 % občasno in 16,1 % nikoli.

Še boljše jih spremljajo v madžarskih gospodinjstvih, saj jih redno posluša 76 % in občasno 20 %. Pač pa slabo spremljajo te oddaje srbohrvaška gospodinjstva (ter mešana), kar pa je glede na slabše obvladovanje madžarskega jezika tudi razumljivo.

Če ob koncu primerjamo gledanje TV oddaje, branje časopisov ter poslušanje radijskih oddaj, ugotovimo, da so še najboljše sprejete radijske oddaje. V celoti gledano pa je stanje zadovoljivo, saj je v spremljanje madžarskih in dvojezičnih oddaj vključenega tudi kar nekaj slovenskega prebivalstva. Slabše se vključuje hrvaško prebivalstvo, ki kot priseljeno ni bilo deležno dvojezičnega šolstva in zato madžarski jezik slabo obvlada.

ÖSSZEFOGLALÓ

Nemzetiségi összetételénél fogva a város igen sokrétű képet nyújt. A háztartások legnagyobb része szloven, kb. egyharmada magyar, a többi pedig vegyes és egyéb nemzetiségű, amelyek közül legtöbb a horvat. A kétnyelvűség a nyilvános élet minden területén jelen van, egyedül a magyar és a kétnyelvű médiumok követése nem a legkedvezőbb.

Tabela 18: Pogovorni jezik v gospodinjstvu

	št.	%
slovenski	47	34
slovenski, madžarski	46	33,3
madžarski	27	19,6
srbohrvatski	3	2,2
slovenski, srbohrvatski	13	9,4
madžarski, srbohrvatski	-	-
slov., madž., srbohrv.	2	1,4
drugo	-	-
Skupaj	138	99,9

Tabela 19: Pogovorni jezik v gospodinjstvu glede na starostno strukturo

	mlado	generacijsko	zrelo	stara-joče	ostarelo	Skupaj
slovensko	30 63,8%	4 8,5%	9 19,1%	3 6,4%	1 2,2%	47
slov., madž.	28 60,9%	5 10,9%	6 13,0%	1 2,2%	6 13,0%	46
madžarsko	10 37,0%	2 7,4%	6 22,2%	2 7,4%	7 26,0%	27
srbohrv.	3 100%	-	-	-	-	3
slov., srbohr.	10 76,9%	-	2 15,4%	-	1 7,7%	13
madž., srboh.	-	-	-	-	-	-
slov., madž., srbohrv.	2 100%	-	-	-	-	2
drugo	-	-	-	-	-	-
Skupaj	83	11	23	6	15	138

Tabela 20: Pogovorni jezik v gospodinjstvu glede na izobrazbeno strukturo

	05 in manj	2-3 l. sr.š.	4letna sr.š.	višja, visoka	Skupaj
slovenski	11 23,4%	8 17,0	15 31,9	13 27,7	47
slov., madž.	9 19,6	8 17,4	23 50	6 13,0	46
madžarski	10 37,0	5 18,5	10 37,0	2 7,4	27
srbohrvatski	-	1 33,3	1 33,3	1 33,3	3
slov., srbohrv.	3 23,1	3 23,1	4 30,7	3 23,1	14
madž., srbohrv.	-	-	-	-	-
slov., madž., srbohrv.	2 100%	-	-	-	2
Skupaj	35	25	53	25	138

Tabela 21: Obvladanje madžarščine in slovenščine

Madžarščina:				
dobro (tekoče govori in piše)	249	57,1%	7	28%
srednje (govori narečje, slabo piše ali sploh ne)	86	24,5%	4	16%
slabo (samo razume, bere s težavo)	41	18,4%	14	56%
ne zna jezika	56			
Slovenščina:				
dobro (tekoče govori in piše)	386			
srednje (govori narečje, slabo piše ali sploh ne)	43			
slabo (samo razume, bere s težavo)	3			
ne zna jezika	-			

Madžarščina		Slovenščina	
a)	249 57,6%	a)	386 89,4%
b)	86 20,0%	b)	43 10,0%
c)	41 9,5%	c)	3 0,7%
d)	56 13,0%	d)	- -
	432		432

Tabela 22: Pogovorni jezik članov družine izven doma

	slov.	slov. madž.	madž.	shr.	slov. shr.	shr. madž.	slov. shr. madž.	drugo	Skup.
na del. mestu	46 36,8%	69 55,2	2 1,6	-	8 6,4	-	-	-	125
pri zdravniku	68 51,1	60 45,1	-	-	5 3,8	-	-	-	133
pri veterinarju	61 57,0	45 42,1	-	-	1 0,9	-	-	-	107
na KS	67 52,3	57 44,5	1	-	3 2,3	-	-	-	128
na del. gat. m.	34 42,0	46 56,8	-	-	1 1,2	-	-	-	81
v cerkvi	40 39,6	45 44,6	15 14,9	-	1 1,0	-	-	-	101
na občini	78 60,5	48 37,2	-	-	3 2,3	-	-	-	129
šport. rekreac.	50 45,5	53 48,2	3 2,7	-	4 3,6	-	-	-	110
s. sosedi	49	75	5	-	4	-	-	-	133

Tabela 23: Katere časopise ali revije berete?

	slovenske		madžarske		srbohrv.		drugo	
več revij	99	78,6%	43	63,2%	28	57,1%	7	28%
eno revijo	23	18,2	11	16,2	12	24,5	4	16
ne berejo	4	3,2	14	20,6	9	18,4	14	56
Skupaj	126		68		49		25	

Tabela 24: Ali berete tednik "Nepujsag"?

redno	36	26,1%
občasno	24	17,4%
nikoli	78	56,5%

Skupaj 138

Tabela 25: Branje tednika "Nepujsag" glede na pogovorni jezik v gospodinjstvu

	redno	občasno	nikoli	Skupaj
slovenski	5	8	34	47
	10,6%	17,0%	72,4%	
slov.,madž.	13	13	20	46
	28,3	28,3	43,4	
madžarski	17	1	9	27
	63,0	3,7	33,3	
srbohrvatski	-	-	3	3
			100%	
slov.,srbohrv.	1	1	11	13
	7,7	7,7	84,6	
madž.,srbohrv.	-	-	-	-
slov.,madž.,srbohrv.	-	1	1	2
		50%	50%	

Tabela 26: Branje tednika Nepujsag glede na izobrazbeno strukturo

	05 in manj	2-3 l. sr.š.	4 letna sr.š.	višja, visoka	Skupaj
redno	8 22,9%	9 36	12 22,6	7 28,0	36
občasno	3 8,6%	2 8	11 20,8	8 32,0	24
nikoli	24 68,5%	14 56	30 56,6	10 40,0	78
Skupaj	35	25	53	25	

Tabela 27: Branje časopisa "Nepujsag" glede na starostno strukturo gospodinjstev

	mlado	genera- cijsko	zrelo	stara- joče	ostarelo	Skupaj
redno	18 21,7%	3 27,3	7 30,4	1 16,6	7 46,7	36
občasno	15 18,1%	3 27,3	3 13,0	1 16,6	2 13,3	24
nikoli	50 60,2%	5 45,4	13 56,6	4 66,7	6 40,0	78
Skupaj	83	11	23	6	15	138

Tabela 28: Katere televizijske programe gledate?

	redno	občasno	nikoli	Skupaj
slovenske	106 77,4%	30 21,9%	1 0,7%	137
hrvatske	58 46,4%	60 48%	7 5,6%	125
madžarske	24 21%	65 57%	25 22%	114
avstrijske	56 46%	63 52%	3 2,4%	122
druge	12 20,2%	26 44%	21 35,6%	59

Tabela 29: Ali gledate oddajo "Hidak" (Mostovi)?

redno	občasno	nikoli	Skupaj
34 24,3%	71 51,7%	33 24,0%	138

Tabela 30: Gledanost oddaje Hidak (Mostovi) glede na pogovorni jezik v gospodinjstvih

	slov. madž.	slov. madž.	madž. madž.	srbohr. srbohr.	slov. srbhr.	madž. srbhr.	slov. madž. srbohr.	dru- go	Sk.
redno	8 17%	13 28,9	13 48,1						34 24,3
ob-časno	24 51,0	23 48,9	11 40,8	2 66,7	9 69,2		2 100%		71 51,7
nikoli	15 32%	10 22,2	3 11,1	1 33,3	4 30,8				33
Skupaj	47	45	27	3	13		2		139

Tabela 31: Gledanost oddaje "Hidak" (Mostovi) glede na starostno strukturo gospodinjstev

	mlada generacijska	zrela	starajoča	ostarela	Sk.
redno	17 20,5%	1 9,1	8 34,7	2 33,3	6 40%
občasno	46 55,4%	8 72,7	7 30,6	4 66,7	6 40%
nikoli	29 19,2%	2 24,1%	8 34,7	-	3 20%
Skupaj	83	11	23	6	15

Opomba: V gospodinjstvih na to vprašanje ni bilo odgovorov

Tabela 32: Gledanost oddaje "Hidak" (Mostovi) glede na izobrazbeno strukturo gospodinjstev

	05 in manj	2-3 letna sr.šola	4 letna sr.šola	višja visoka	Skupaj
redno	10 28,6%	7 28%	12 22,6%	5 20%	34
občasno	17 48,6%	12 48%	30 56,6%	12 48%	71
nikoli	8 22%	6 24%	11 20,8%	8 32%	33
Skupaj	35	25	53	25	138

Tabela 33: Ali poslušate lokalne radijske postaje (Murska Sobota, Lendava) v madžarskem jeziku

	št.	%
redno	51	63,3
občasno	40	30,0
nikoli	42	31,7
Skupaj	133	100%

Tabela 34: Poslušanje lokalnih radijskih postaj v madžarskem jeziku glede na pogovorni jezik v gospodinjstvu

	slov.	slov. madž.	madž.	srbohr.	slov. srh.	madž. srh.	slov. madž. srh.	drugo	Sk.
redno	9 19,2%	21 49%	19 76%	-	1 7,7%	-	1 50%	-	51
občasno	15 32%	15 34,9	5 20%	-	4 30,8%	-	1 50%	-	40
nikoli	23 49%	7 16,1%	1 4%	3 61,2%	8	-	-	-	42
Skupaj	47	43	25	3	13	-	2	-	133

Opomba: 5 gospodinjstev na to vprašanje ni dalo odgovora

4. OPREMLJENOST STANOVANJ

Monika Kobloch, Zvezna republika Nemčija
Sonja Thieme, Zvezna republika Nemčija
Michael Milicki, Zvezna republika Nemčija
Borut Graj, SSKPEU, Lendava

Ugotavljali smo strukturo stanovanj glede na opremljenost, starost, vrsto (tip) ter lastništvo, nato pa to primerjali s starostno, izobrazbeno in jezikovno oz. narodnostno strukturo gospodinjstev, ki v njih prebivajo. Hkrati nas je zanimalo tudi lastništvo zelenjadnih in okrasnih vrtov, vinogradniških parcel v Lendavskih gorica ter počitniških bivališč, kar navadno odraža pomembne socialnoekonomske razlike med posameznimi skupinami prebivalstva.

4.1. Starost stanovanj

Večina anketiranih gospodinjstev prebiva v novejših stanovanjih. Največ je bilo zgrajenih v sedemdesetih letih (39,9 %) ter v osemdesetih (20,3 %), nekaj manj pa v šestdesetih (17,4 %), torej v obdobju nagle rasti mesta na osnovi razvoja industrije. Okrog 15 % stanovanj pa je bilo zgrajenih pred drugo svetovno vojno (nekatera pozneje znatno adaptirana in preurejena). Ta se nahajajo skoraj izključno v središču mesta.

V starejših stanovanjih prebiva mešano, madžarsko ter slovensko prebivalstvo, medtem ko hrvaško naseljuje novejša stanovanja, zlasti tista iz sedemdesetih let. Seveda je glede na starost stanovanj povsem razumljivo, da imajo vse jezikovne skupine največji delež stanovanj, zgrajenih med 1971-1980 in 1981-1990.

Opaznejše pa so razlike ob primerjavi s starostno strukturo gospodinjstev. Medtem ko so mlada in zrela predvsem v novejših stanovanjih, so starajoča se ter zlasti ostarela pretežno v starejših stanovanjih. Generacijska gospodinjstva pa so enakomerneje porazdeljena.

Manj opazna je ta razlika ob primerjavi z izobrazbeno strukturo gospodinjstev. Edino gospodinjstva z višjo in visoko izobrazbo so nastanjena pretežno v novejših stanovanjih, medtem ko so pri ostalih skupinah te razlike razmeroma majhne.

4.2. Opremljenost gospodinjstev oz. stanovanj

Anketirana gospodinjstva so dobro opremljena, saj imajo skoraj vsi večino osnovnih dobrin. Nekoliko slabše je edino pri telefonih, saj ga ima le slabih 60 % gospodinjstev.

4.3. Tip stanovanja glede na zgradbo in lastništvo

Dobro sta zastopani samo dve kategoriji: lastna stanovanjska hiša (48,5 %) ter družbeno stanovanje v bloku (37,7 %). Delež najetih in lastniških stanovanj je približno enak (okrog 50 %). Lastniki so si stanovanja oz. hišo večinoma sami zgradili (72 % od lastniških ali 35,5 % od vseh), nekateri tudi kupili ali podedovali. Pri najetih stanovanjih prevladujejo družbena stanovanja (dobra polovica), nekateri so jo dobili v najem od delovne organizacije (21 % od najetih ali 11 % od vseh) ali od stanovanjske skupnosti. Podnajemnikov je razmeroma malo (5,8 % od vseh).

Madžarsko in mešano prebivalstvo, v nekaj manjši meri pa tudi slovensko, prebiva v večji meri v lastnih stanovanjih, hrvaško pa v pretežno v najetih, predvsem v družbenih stanovanjih. Pri tem gre za razliko med avtohtonim prebivalstvom, ki je imelo v lasti parcele, ter doseljenim slovenskim in hrvaškim prebivalstvom, ki se je zaradi zaposlitve priselilo in verjetno tedaj dobilo tudi stanovanje.

Glede na izobrazbeno strukturo med gospodinjstvi ni posebno velikih razlik. Rahlo so na boljšem le tisti s 4-letno srednješolsko izobrazbo, saj imajo v največji meri lastne stanovanjske hiše (54,7 %, ostali 40-48 %).

Zelo očitne pa so razlike ob primerjavi s starostno strukturo gospodinjstev. Generacijska, starajoča se in ostarela gospodinjstva prebivajo večinoma (nad 85 %) v lastnih stanovanjskih hišah, mlada in zrela gospodinjstva pa z dobro tretjino v lastnih stanovanjskih hišah in z nad polovico v najetih stanovanjih. Tudi v tem se kažejo očitne razlike med avtohtonim in doseljenim prebivalstvom in ob tem morda tudi za različno vrednotenje kvalitete stanovanja.

4.4. Velikost stanovanj glede na število sob

Prevladujejo dvosobna (32,6 %) in trisobna stanovanja (29,0 %), nekaj manj je pet- in večsobnih (19,6 %) ter štirisobnih (15,9 %), najmanj pa enosobnih - le 2,9 %.

Hrvaška in mešana (hrvaško-slovenska) ter trojezična gospodinjstva prebivajo predvsem v dvosobnih in trisobnih stanovanjih. Tudi delež ostalih skupin je tu največji. Manjša razlika je edinole pri štiri- in petsobnih stanovanjih, saj jih imajo madžarska in mešana gospodinjstva v nekoliko večji meri.

Mlada gospodinjstva prebivajo največ v dvosobnih (37,4 %) in nato trisobnih (31,3 %), zrela pa obratno (39,1 % v trisobnih in 26,1 % v dvosobnih ter 21,7 % v štirisobnih). Ostarela gospodinjstva živijo največ v dvosobnih (53,3 %) ter v trisobnih in štirisobnih stanovanjih (po 20 %). Največja stanovanja imajo starajoča se ter generacijska gospodinjstva. Od slednjih jih ima kar 72,7 % petsobno (ali večsobno) stanovanje, od starajočih se pa dve tretjini.

Glede na izobrazbo pa imajo največja stanovanja gospodinjstva s srednješolsko (4 letno) izobrazbo ter tista z višjo in visoko izobrazbo. Sicer pa so pri vseh kategorijah najbolj zastopana dvosobna in trisobna stanovanja (pri gospodinjstvih z 0\$ 44 %, z 2-3 letno srednjo šolo 44 %, pri srednješolski izobrazbi 30,2 % in pri višji oz. visokošolski pa 28 %).

4.5. Nameravana preselitev

Predmet našega zanimanja je bila tudi nameravana preselitev ter trajanje bivanja v istem stanovanju. Tako smo ugotovili, da je največ gospodinjstev v istem stanovanju že nad 20 let (28,2 %), nekaj manj pa med 11 in 20 let (25,4 %). Skoraj enak je delež tistih, ki so v stanovanju manj kot 5 let (26,8 %) ter tistih, ki imajo isto stanovanje od 6-10 let (19,6 %). Pri zadnjih dveh gre verjetno predvsem za mlade družine.

Mobilnost je razmeroma majhna, saj se 87 % gospodinjstev v prihodnje ne namerava seliti. Od tistih, ki pa se nameravajo naseeliti, jih želi največ v drugi del naselja (5,1 %) ali drugo naselje iste občine (4,3 %). Pri tem gre dejansko že za pojav suburbanizacije, saj so cilj bližnji kraji. Vzroke vidijo v neustreznem stanovanju (4,3 %), pri nekaterih pa je motiv preselitve tudi zaposlitev. Eden od vzrokov nameravane preselitve je tudi ločitev (5,1 %).

4.6. Lastništvo vrtov, vinogradov in počitniških bivališč

Zanimalo nas je tudi lastništvo vinogradov, počitniških bivališč in zelenjavnih ter okrasnih vrtov meščanov. Ugotovili smo, da ima zelenjavni vrt 99 oz. 71,74 % anketiranih gospodinjstev. Za Lendavo je torej značilno to, da si vsakdo skuša priskrbeti vrtno površino. Opazimo lahko, da ponavadi tisti, ki imajo zelenjavni vrt, imajo zraven njega tudi še okrasni vrt (teh je 68 ali 49,27 %). Ker se Lendava nahaja v podnožju Lendavskih goric je logično, da imajo tukajšnji prebivalci tudi vinogradniške parcele (teh je 36,23 %). Tudi počitniško stanovanje oziroma vikend je tesno povezan z vinogradniško parcelo. Tisti, ki imajo vinograd imajo tam tudi počitniško bivališče. Le 15,22 % gospodinjstev nima v lasti ničesar od zgoraj naštetega. Pri primerjanju lastništva vrtov, vinogradov in vikendov smo prišli do zanimivih podatkov. Ugotovili smo, da imajo zelenjavne vrtove mlada, generacijska in zrela gospodinjstva, medtem ko imajo starajoča se in ostarela v večji meri le okrasne vrtove. Očitno starejši ljudje nimajo več toliko potrebe in motiva za pridelovanje zelenjave in grozdja. 85 % vseh anketiranih se ukvarja ali z vrtičkanjem ali z vinogradništvom. Tu moramo pripomniti, da so okrasni vrtovi pred hišo oz. se kažejo proti cesti, za hišami so pa v glavnem zelenjavni vrtovi. Zanimiva je tudi primerjava lastništva glede na izobrazbeno strukturo. Tu opazimo to, da delež zelenjavnih in okrasnih vrtov pada proti tistim z višjo in visoko izobrazbo. Ti prebivalci nimajo toliko vrtov, ker so to v glavnem mladi in niso uspeli pridobiti parcel za vinograd in vikend v tolikšni meri. Pri lastništvu glede na pogovorni jezik v gospodinjstvu lahko opazimo, da imajo v lasti vrtove, vinograde in vikende predvsem slovenska, madžarska in mešana gospo-

dinjstva. Ugotovitve kažejo, da so lastniki predvsem tisti, ki so tu živeli in stanovali od nekdanj, medtem pa priseljena, ki živijo v glavnem v blokkih nimajo vrtnih oziroma vinogradniških površin.

ÖSSZEFOGLALÓ

A lakások összetétele elég kedvező. A legtöbb lakás a hetvenes években épült fel. A magyar és a vegyes háztartások többsége, nem szolgálati bérlakást, tehát magántulajdont képez.

Tabela 35: Starost stanovanj

Stanovanje je bilo zgrajeno v obdobju:

	št.	%
pred 1914	7	5,1
1914-1945	12	8,7
1945-1960	8	5,8
1960-1970	24	17,4
1970-1980	55	39,9
1980-1990	28	20,3
zgrajeno pred 1945, pozneje adaptirano	4	2,8
Skupaj	138	100 %

Tabela 36: Starost stanovanj glede na pogovorni jezik gospodinjstev, ki v njih prebivajo

Stanovanje zgrajeno:	slov.		madž.		srboh.		slov. madž.		drugo	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
pred 1914	1	2,13%	4	8,69%	25	53	25	50,0%	1	50,0%
1914-1945	2	4,25%	5	10,86%	4	14,81%	1	7,69%		
1946-1960	1	2,13%	3	6,52%	3	11,11%	1	7,69%		
1961-1970	10	21,28%	8	17,39%	5	18,52%	1	7,69%		
1971-1980	20	42,55%	18	39,13%	7	25,92%	3	100%	8	61,53%
1981-1990	11	23,4%	7	15,21%	7	25,92%	2	15,38%	1	50%
pred 1945, pozneje adapt.	2	4,25%	2	2,17%	2	3,70%				
Skupaj	47		46		27		3		13	

Tabela 37: Starost stanovanj glede na starostno strukturo gospodinjstev, ki v njih prebivajo

Stanovanje je bilo zgrajeno:	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče se	ostarelo	Skupaj
pred 1914	3 3,6%	1 9,1%	-	-	3 20%	7
1914-1945	6 7,2%	-	-	2 33,3%	4 26,7%	12
1946-1960	3 3,6%	2 18,2%	-	1 16,6%	2 13,3%	8
1961-1970	11 13,3%	3 27,2%	6 26,1%	1 16,6%	3 20%	24
1971-1980	40 48,1%	2 18,2%	10 43,5%	2 33,3%	1 6,7%	55
1981-1990	20 24,1%	2 18,2%	5 21,7%	-	2 13,3%	28
pred 1945, pozn.adapt.	1 1,2%	1 9,1%	2 8,7%	-	-	4
Skupaj	83	11	23	6	15	138

Tabela 38: Starost stanovanj glede na izobrazbeno strukturo gospodinjstev, ki v njih prebivajo

Stanovnja zgrajena:	OS in manj	2-3 letna sr.šola	4 letna sr.šola	višja, visoka
pred 1914	3 8,61%	-	3 5,71%	-
1914-1945	6 17,1%	3 12%	2 3,8%	-
1946-1960	3 8,61%	2 8%	4 7,6%	-
1961-1970	6 17,1%	2 8%	10 18,9%	7 28%
1971-1980	12 34,3%	12 48%	20 37,7%	2 44%
1981-1990	4 11,4%	6 24%	12 22,6%	6 24%
pred 1945, pozn.adapt.	1 2,9%	-	2 3,8%	1 4%
Skupaj	35	25	53	25

Tabela 39: Opremljenost gospodinjstev

	št.	%
vodovod	138	100
WC na izplakovanje	138	100
električna napeljava	138	100
kopalnica	138	100
radio	138	100
hladilnik	138	100
zmrzovalna skrinja	128	92,8
pralni stroj	130	94,2
televizor-CB	26	18,8
televizor-barvni	117	84,8
motorno kolo	53	38,4
avtomobil	111	80,4
telefon	82	59,4

Tabela 40: Tip stanovanja glede na zgradbo in lastništvo

	št.	%
lastna stan.hiša	67	48,5
najeta stan.hiša	4	2,9
lastniška stan. v vrstni hiši	-	-
najeta stan.v vrstni hiši	2	1,5
lastniška stan. v bloku	1	0,7
najeta stanovanje v bloku	12	8,7
družbeno stanovanje (v bloku)	52	37,7
Skupaj	138	100 %

Tabela 41: Kako so prišli do lastniškega stanovanja

	št.	%
kupili stanovanje	10	7,2
samo zgradili stanovanje (hišo)	49	35,5
kupili in adaptirali	2	1,4
zamenjali za drugo	-	-
podedovali	7	5,1
Skupaj	68	49,2

Kako so prišli do najetega stanovanja

	št.	%
sami našli (podnajemniki)	8	5,8
dobili v najem od delovne org.	15	10,9
dobili v najem od stanov.skupnosti	6	4,4
solidarnostno stanovanje	2	1,4
drugo	39	28,3
Skupaj	70	50,8
SKUPAJ	138	100 %

Tabela 42: Tip stanovanja glede na pogovorni jezik v gospodinjstvu, ki v tem stanovanju prebiva

	slov.	slov. madž.	madž.	srbohr.	slov. srboh.	madž. srboh.	slov. madž. srbohr.	drugo
lastna stan.hiša	20	25	15	-	3	-	1	-
najeta stan.hiša	1	1	1	-	1	-	-	-
lastniš.stan. v vrstni h.	-	-	-	-	-	-	-	-
najeto stan. v vrstni hiši	-	-	1	-	-	-	1	-
lastn.stan. v bloku	1	1	-	-	-	-	-	-
najeto stan. v bloku	5	3	4	-	-	-	-	-
družbeno stanovanje	20	15	6	3	9	-	-	-
Skupaj	47	46	27	3	13	-	2	-

Tabela 43: Tip stanovanja glede na izobrazbeno strukturo gospodinjstev, ki v njih prebivajo

tip stanovanja	05 in manj	2-3 letna sr.šola	4 letna sr.šola	višja, visoka
lastna stan.hiša	14 40%	12 48%	29 54,7%	12 48%
najeta stan.hiša	4 11,4	-	-	-
lastn.stan.vrstna h.	-	-	-	-
najeta stan.v vrst.h.	1 2,9%	1 4%	-	-
lastn.stan.v bloku	-	-	-	1 4%
najeto stan.v bloku	3 8,6%	-	5 9,4%	4 16%
družbeno stanovanje	13 37,1%	12 48%	19 35,9%	8 32%
Skupaj	35	25	53	25 138

Tabela 44: Tip stanovanja glede na starostno strukturo gospodinjstev, ki v njih prebivajo

tip stanovanja	mlado	generacijsko	zrelo	stara-joče se	ostarelo	Skupaj
lastno stan. hiša	31 37,3%	10 90,9	7 30,4	6 100%	13 86,6%	67
najeta stan. hiša	3 3,6%	-	1 4,4%	-	-	4
lastniško stan. v vrstni hiši	-	-	-	-	-	-
najeto stan. v vrstni hiši	2 2,4%	-	-	-	-	2
lastniško stan. v bloku	-	-	1 4,4%	-	-	1
najeto stan. v bloku	6 7,2%	-	5 21,7%	-	1 6,6%	12
družbeno stan. v bloku	41 49,9%	1 9,1%	9 39,1%	-	1 6,6%	52
Skupaj	83	11	23	6	15	138

Tabela 45: Velikost stanovanja (po številu sob) glede na prebivalce, ki v njih

	št.	%	2-3 letna sr. šola	4 letna sr. šola	višja, visoka
enosobna	4	2,9			
dvosobna	45	32,6			
trisosobna	40	29,0			
štirisobna	22	15,9			
5-in večsobna	27	19,6			
Skupaj	138	100 %			

Tabela 46: Velikost stanovanja (po številu sob) glede na pogovorni jezik gospodinjstev, ki v njih prebivajo

št. sob	slov. madž.	slov. madž.	madž.	srbohr.	slov. srbohr.	madž. srbohr.	slov. madž. srbohr.	drugo	Sk.
eno- sob.	1	1	2						4
dvo- sob.	18	14	6	2	3	-	2	-	45
tri- sob.	12	11	8	1	7	-	-	-	40
4- sob.	8	8	5	-	2	-	-	-	22
5 in večs.	8	12	6	-	1	-	-	-	27
Sk.	47	46	27	3	13	-	2	-	138

Tabela 47: Velikost stanovanja (po številu sob) glede na starostno strukturo gospodinjstev, ki v njih prebivajo

stanovanja	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče se	ostarelo
enosobna	2 2,3%	-	2 8,7%	-	-
dvosobna	31 37,4%	-	6 26,1%	-	8 53,5%
trisosbna	26 31,3%	2 18,2%	9 39,1%	-	3 20%
štirisobna	11 13,3%	1 9,1%	5 21,7%	2 33,3%	3 20%
pet-in večsobna	13 15,7%	8 72,7%	1 4,4%	4 66,6%	1 6,6%
Skupaj	83	11	23	6	15

Tabela 48: Velikost stanovanja (po številu sob) glede na izobrazbeno strukturo gospodinjstev, ki v njih prebivajo

stanovanja	05 in manj	2-3 letna sr.šola	4 letna sr.šola	višja, visoka
enosobna	2 5,7%	-	1 1,9%	2 8%
dvosobna	14 40%	11 44%	13 24,5%	5 20%
trisosbna	11 31,4%	7 28%	16 30,2%	7 28%
štirisobna	5 14,3%	4 16%	8 15,1%	6 24%
pet in večsobna	3 8,6%	3 12%	15 28,3%	5 20%
Skupaj	35	25	53	25

Tabela 49: Koliko časa že bivajo v istem stanovanju?

	št.	%
5 let in manj	37	26,8
6-10 let	27	19,6
11-20 let	35	25,4
nad 20 let	39	28,2
Skupaj	138	100 %

Tabela 50: Ali se nameravajo preseliti in kam?

	št.	%
se ne bodo selili	120	87,0
v drug del naselja	7	5,1
v drugo naselje iste občine	6	4,3
v drugo občino RS	3	2,2
v drugo republiko	2	1,4
v drugo državo	-	-
Skupaj	138	100 %

Tabela 51: Vzrok nameravane preselitve

	št.	%
se ne bodo selili	120	87,0
slabo bivalno okolje	2	1,4
neustrezno stanovanje	6	4,3
zaradi zaposlitve	3	2,2
ostalo (ločitev)	7	5,1
Skupaj	138	100 %

Tabela 52: Ali imate v lasti:

	št.	%
zelenjavni vrt	99	71,74
okrasni vrt	68	49,27
vinograd.parcela	50	36,23
počit.stanovanje (vikend)	22	15,94
ni podatka	21	15,22

Tabela 53: Lastništvo vrtov, vinogradniških parcel ter počitniških stanovanj glede na pogovorni jezik v gospodinjstvu

	slov.	slov. madž.	madž.	srbohr.	slov. srh.	madž. srh.	slov. madž. srh.	drugi
zelenj. vrt	40	35	18	-	7	-	2	-
okrasni vrt	20	27	17	-	5	-	-	-
vinogr. parcela	14	24	8	-	3	-	-	-
počit. stan.	4	10	5	-	3	-	-	-
ni podatka	6	4	2	3	5	-	-	-
Skupaj	47	46	27	3	13	-	2	-

Tabela 54: Lastništvo vrtov, vinogradov in počitniških stanovanj glede na starostno strukturo gospod.

	mlado		generacijsko		zrelo		starajoče se		ostarelo	
zelenj.vrt	58	69,9%	11	100%	13	56,5%	6	100%	11	73,3%
okrasni vrt	35	42,2	10	90,9	5	21,7	6	100	13	86,6
vinogr.parc.	29	34,9	8	72,7	4	17,3	2	33,3	6	40
vikend	10	12,0	4	36,4	4	17,3	-	-	3	20
ni podatka	14	16,9	1	9,1	5	21,7	-	-	1	6,6%
št.gospod.	83		11		23		6		15	

Tabela 55: Lastništvo vrtov, vinogradniških parcel in počitniških stanovanj glede na izobrazbeno strukturo gospodinjstev

	05 in manj		2-3 letna sr.šola		4 letna sr.šola		višja, visoka	
zelenj.vrt	26	74,3%	22	88%	35	66,0%	16	64%
okrasni vrt	19	54,2	13	52%	26	49,0%	10	40%
vinograd.parc.	7	20%	8	32%	23	43,4%	12	48%
počit.stan.-vikend	4	11,4%	2	8%	10	18,7%	6	24%
ni podatka	4	11,4%	2	8%	9	16,9%	6	24%
sk.št.gospod.	35		25		53		25	

Dokaj pestna je tudi narodnostna sestava zaposlenih. 37,5 % so Slovenci, 41,7 % Madžari in 15,3 % Hrvatov, ostalih pa 5,5 %. Ti so prisotni v večini vseh vrst obratov, le da se razmerje med njimi nekoliko menja.

V anketiranih obratih je zaposlenih 72 ljudi. Od teh smo jih anketirali 49. Vendar se jezikovna sestava teh bistveno razlikuje od prej navedene narodnostne. V družini jih govori slovensko 47,5 % in madžarsko 38%, medtem ko so ostale jezikovne skupine slabše zastopane. Gre torej za nekoliko netipičen vzorec.

Ipak drugačno sestavo dobimo pri pogovornem jeziku zaposlenih (anketiranih) med seboj. Prevladujejo namreč mešani (slovensko-madžarski) s 47,5 %, sledijo slovenski (27,5 %) in nato madžarski (15 %). To je odraz mešane strukture zaposlenih, saj so zaradi različnega izvora delavcev v obratu "prisiljeni" uporabljati dva jezika hkrati.

Pravzaprav pa je tudi znanje jezikov pri zaposlenih. Vse tri jezike obvlada namreč 78 % anketiranih, slovensko 70 %. Seveda pa tudi ostali, ne samo zaposleni, ki nimajo, ki bi ne obvladali slovenskega jezika, je ta skupina vseh skupaj zastopana. PAC anketirani namreč obvladajo madžarski s 27,5 % in slovenski s 47,5 %, kar je pravzaprav odraz dejstva, da med njimi prevladujejo mešani slovensko-madžarski.

5. FUNKCIONALNA DVOJEZICNOST V RAZLIČNIH DRUŽBENIH IN
ZASEBNIH OBRATIH V LENDAVI;
CENTRALNE FUNKCIJE (anketiranje obratov)

Barbara Kranjec, SSTD, Ljubljana
Kerstin Urschitz, ZGS, Celovec
Ines Jorgl, ZGS, Celovec

V Lendavi smo poleg gospodinjstev in potrošnikov anketirali še 40 obratov in tam zaposlene. Zanimal nas je pogovorni jezik zaposlenih v družini, s sodelavci ter s strankami, obvladanje jezikov (slovenskega, madžarskega in srbohrvaškega); vrsta obratov in starost stavb, v katerih so obrati in narodnostna sestava zaposlenih. Poleg tega smo posredno odkrivali gravitacijsko zaledje teh obratov in tako ugotavljali centralni položaj in funkcije Lendave.

Pri anketiranju smo zajeli največ trgovin (60%), sledijo različne uslužnostne obrti in servisi (12,5%), gostinski obrati (10%), proizvodna obrt (7,5%), uradi (5%) in industrijski obrat (2,5%).

Največ stavb, v katerih so obrati, je bilo zgrajenih še pred I. svetovno vojno (32,5%) in med obema vojnoma še 22,5%. Intenzivnejša izgradnja je bila zopet v sedemdesetih letih (17,5%), nato pa v šestdesetih. V splošnem gre torej za razmeroma staro zgradbeno strukturo.

V starejših stavbah so zlasti uslužnostni in gostinski obrati ter nekatere trgovine, v novejših pa poleg trgovin še industrija ter uradi, banke ipd. Taka razporeditev seveda ne čudi, saj so starejše stavbe v središču mesta (ki je nekdanj živelo od trgovine in obrti) in izkoriščajo ugodno lego.

Dokaj pestra je tudi narodnostna sestava zaposlenih. 37,5% je Slovencev, 41,7% Madžarov in 15,3% Hrvatov, ostalih pa skupaj 5,5%. Ti so prisotni v mešani sestavi v skorajda vseh vrstah obratov, le da se razmerje med njimi nekoliko menja.

V anketiranih obratih je zaposlenih 72 ljudi. Od teh smo jih anketirali 40. Vendar se jezikovna sestava teh bistveno razlikuje od prej navedene narodnostne. V družini jih govori slovensko 47,5% in madžarsko 30%, medtem ko so ostale jezikovne skupine slabše zastopane. Gre torej za nekoliko netipičen vzorec.

Zopet drugačno sestavo dobimo pri pogovornem jeziku zaposlenih (anketiranih) med seboj. Prevladujejo namreč mešani (slovensko-madžarski) s 47,5%, sledijo slovenski (27,5%) in nato madžarski (15%). To je odraz mešane strukture zaposlenih, saj so zaradi manjšega števila delavcev v obratu "prisiljeni" uporabljati oba jezika hkrati.

Presenetljivo pa je tudi znanje jezikov pri zaposlenih. Vse tri jezike obvlada nad 50% anketiranih, slovensko 70%. Seveda pa čudi podatek, da med zaposlenimi ni nikogar, ki bi ne obvladal srbohrvaščine, čeprav je ta skupina sicer šibkeje zastopana. Pač pa nekateri ne obvladajo madžarščine (7,5%) in slovenščine (5%). Morebiti gre pri tem za priseljence iz Srbije, Kosova ali Makedonije, ki pač ne obvladajo jezika staroselcev.

Zopet drugačno jezikovno sestavo dobimo pri jeziku komuniciranja s strankami. Tu prevladuje dvojezično (slovensko in madžarsko) - 50 %, takoj nato pa trojezično v 40,0 % primerov. Pri tem se je treba zavedati pomembne vloge jezika potrošnikov oz. strank oz. območja, s katerega prihajajo.

Največ jih je iz Lendave (21,1 %) in okoliških krajev (21,7 %). Precej pa jih prihaja iz Madžarske, Hrvatske in tudi Avstrije (po okrog 10 %). Po tej plati se torej taki jezikovni pestrosti seveda ni čuditi. Kljub temu pa večjih problemov pri sporazumevanju ni. 92,5 % anketiranih navaja, da praktično nikoli ne prihaja do težav pri sporazumevanju s potrošniki.

V tem se odraža centralni položaj Lendave na tem območju ter solidna infrastruktura mesta kot gravitacijskega centra, ki privablja kupce, stranke oz. goste. V vseh dejavnostih je dvojezičnost in celo trojezičnost uveljavljena v kar znatni meri. Seveda niso zajete vse dejavnosti oz. vsi obrati. Pripomniti pa je treba, da se pri specializiranih nakupih ter v zdravstvu in šolstvu višjega ranga dvojezičnost ne more več uveljavljati. Te dejavnosti so namreč v Murski Soboti in Mariboru, torej izven narodnostno mešanega območja.

ÖSSZEFOGLALÓ

A fogyasztókat a kereskedelmi és más üzemek előtt anketáltuk. A fogyasztók legtöbb része a szloven nyelvet használja, de a kétnyelvűség is eléggye érvényesül. A szarb - horvat nyelv használata is igen gyakori, hiszen a szomszéd horvátok bevándorlása igen intenzív.

Tabela 56: Vrsta obrata oz. dejavnosti

	št.	%
uprava, urad	2	5,0
ind.obrat	1	2,5
hotel	-	-
manjši gost.obrat v družb.last.	-	-
gostinski obrat v zaseb.lastn.	4	10
uslužnost.obrt, servis	5	12,5
proizvodna obrt	3	7,5
trgovina	24	60
	40	

Tabela 57: Starost stavb v katerih so obrati

	št.	%
pred I. svetovno vojno	13	32,5
1914-1945	9	22,5
1946-1960	3	7,5
1961-1970	5	12,5
1971-1980	7	17,5
1980	2	5
pred 1.1945, kasneje adapt.	1	2,5
Skupaj	40	

Tabela 58: Starost stavb glede na vrsto obratov

	Zgrajeno v obdobju:						Sk.
	pred I. sv. v.	1914-1945	1946-1960	1961-1970	1971-1980	po 1.1980	
uprava, urad		1 50%			1 50%		2
ind.obrat				1 100%			1
hotel							
gostin.obrat v družb.lasti							
gostin.obrat v zaseb.lasti	2 50%	1 25%			1 25%		4
uslužn.obrt, servis	3 60%	2 40%					5
proizv.obrt	1 33,3%	1 33,3%			1 33,3%		3
trgovina	7 29,2%	4 16,7%	3 12,5%	3 12,5%	6 25%		1 24 4,2%
Skupaj	13	9	3	4	7	2	1 40

Tabela 59: Struktura zaposlenih po narodnostni pripadnosti

	št.	%
Slovenci	27	37,5
Madžari	30	41,7
Hrvatsje	11	15,3
drugi	4	5,5
Skupaj	72	100%

Tabela 60: Struktura zaposlenih po narodnostni pripadnosti glede na vrsto obrata

	Slovenci	Madžari	Hrvatje	drugi	Skupaj
uprav, urad	1 20%	2 40%	1 20%	1 20%	5
ind.obrat	1 33,3%	1 33,3%	1 33,3%		3
hotel					
gost.obrat v družb.last.					
gost.obrat v zaseb.last.	1 16,7%	2 33,3%	1 16,7%	2 33,3%	6
uslužnostna obrt, servis	4 40%	3 30%	2 20%	1 10%	10
proizv.obrat	2 50%	2 50%			4
trgovina	17 41,5%	19 46,3%	5 12,2%		41
šola	1 33,3%	1 33,3%	1 33,3%		3
Skupaj	27	30	11	4	72

Tabela 61: Pogovorni jezik zaposlenih v družini

Skupaj	št.	%
slovensko	19	47,5
slov., madž.	3	7,5
madžarsko	12	30
srbohrvatsko	1	2,5
slov., srbohrv.	1	2,5
srbohrv., madž.	1	2,5
slov., madž., srbohrv.	1	2,5
drugo	2	5
40		

Tabela 62: Pogovorni jezik zaposlenih med seboj

Skupaj	št.	%
slovensko	11	27,5
slovensko, madžarsko	19	47,5
madžarsko	6	15
srbohrvatsko	-	
slovensko, srbohrvat.	-	
srbohrv., madžarsko	3	7,5
slov., madž., srbohrv.	-	
drug jezik	1	2,5
40		

Tabela 63: Obvladanje jezika pri zaposlenih (anketiranih)

	srbohrv.	madž.	slov.
dobro (tekoče govori in piše)	21 52,5%	23 57,5%	28 70%
srednje (govori narečje, piše slabo ali sploh ne)	14 35,0%	12 30%	9 22,5%
slabo (samo razume, bere s težavo)	5 12,5%	2 5%	1 2,5%
ne zna jezika	-	3 7,5%	2 5%

Tabela 64: Jezik komuniciranja s strankami

	št.	%
slovensko	3	7,5
slovensko, madžarsko	20	50
madžarsko	-	
srbohrvatsko	-	
slovensko, srbohrvatsko	1	2,5
srbohrvatsko, madžarsko	-	
slov., madž., srbohrvatsko	17	40,0
drug jezik	-	
Skupaj	40	

Tabela 65: Od kod prihajajo stranke

Iz:	št.	%
Lendave	34	21,1
okoliških krajev	35	21,7
drugih delov Prekmurja	16	9,9
drugih delov Slovenije	17	10,6
Hrvatske	18	11,2
Madžarske	22	13,7
Avstrije	15	9,3
drugod	4	2,5
Skupaj	161	

2. FUNKCIONALNA DVOJEZIČNOST V RAZLIČNIH DRUŽBENIH IN

Tabela 66: Težave pri sporazumevanju s strankami zaradi neznanja jezika

	št.	%
da, večkrat	1	2,5
da, včasih	2	5
da, redko	-	-
ne, nikoli	37	92,5
Skupaj	40	

Večina ljudi so zajeti v oz. družbenih obratih - 27,8 %, v gostinskih obratih v družbeni lasti - 2,8 % ljudi v gostinskih obratih, pa niso zajete ljudi v proizvodnih obratih.

Število potrošnikov, ki prihajajo vsak dan, je izenačeno s številom tistih, ki prihajajo poredkoma (36,1 %), 22,1 % jih prihaja večkrat tedensko in 3,4 % enkrat tedensko.

Večina anketiranih potrošnikov govori doma slovensko - 36,1 %, 25 % madžarsko, 22,2% dvojezično - slov.,madž., 5,5 % srbohrvatsko, 3,5% v drugih jezikih, 2,8% slovensko in srbohrvatsko, 2,2% trojezično - slov.,madž.,srbohrv.

Večina potrošnikov se pogovarja pri nakupu slovensko - 41,7 %, 36,1 % v dveh jezikih - slovensko ter madžarsko, 13,9% madžarsko, 5,6% v drugih jezikih, 2,8% dvojezično - slovensko in srbohrvatsko.

Večina potrošnikov - 94,4% nima težav pri sporazumevanju, le 2,8% ima včasih težave in prav toliko potrošnikov ima težave, toda poredkoma.

Primerjali smo tudi uporabo jezika pri nakupu glede na vrsto obratov. Na uradih se enakovredno uporabljata oba jezika slovenski in madžarski. V hotelih se 69 % ljudi pogovarja slovensko in 30 % v tujih jezikih.

V manjših gostinskih obratih v družbeni lasti se prva polovica ljudi pogovarja slovensko, druga polovica pa dvojezično - slovensko in madžarsko. V gostinskih obratih v zasebni lasti se vsi ljudje pogovarjajo dvojezično - slovensko in madžarsko. V uslužnostnih obratih, servisih itd. se 48% ljudi pogovarja slovensko, 48% ljudi dvojezično (slov. in madž.) in 28% samo madžarsko. V trgovinah se 41,2% ljudi pogovarja slovensko, 29,3% ljudi dvojezično (slov. in madž.), 23,5% samo madžarsko in 5,9% slovensko ter srbohrvatsko.

Pri primerjavi uporabe jezika pri nakupu na uravku ter pogovoru doma jezika v družini so bili ugotovljeni dati

6. FUNKCIONALNA DVOJEZICNOST V RAZLIČNIH DRUŽBENIH IN ZASEBNIH OBRATIH V LENDAVI - anketiranje potrošnikov

Katja Gasser, ZGS, Celovec
Dunja Kropivnik, ZGS, Celovec

Anketirali smo 36 potrošnikov. Večino ljudi smo zajeli v oz. pred trgovinami - 47,2 %, v uslužnostnih obratih - 27,8 %, v hotelih - 13,9 %, v manjših gostinskih obratih v družbeni lasti - 5,5 %, 2,8 % ljudi pred uradi in 2,8 % ljudi v gostinskih obratih v zasebni lasti. Naše ankete pa niso zajele ljudi v industrijskih obratih ter v proizvodnih obratih.

38,9 % potrošnikov prihaja iz Lendave, 33,2 % jih prihaja iz drugih krajev narodnostno mešanega območja ter 13,9 % iz ostalih krajev Prekmurja. Ostali potrošniki - 13,8 % so iz drugih krajev Slovenije ter iz tujine.

Število potrošnikov, ki prihajajo vsak dan, je izenačeno s številom tistih, ki prihajajo poredkoma (36,1 %), 22,1 % jih prihaja večkrat tedensko in 5,4 % enkrat tedensko.

Večina anketiranih potrošnikov govori doma slovensko - 36,1 %, 25 % madžarsko, 22,2% dvojezično - slov.,madž., 5,5 % srbohrvatsko, 5,5% v drugih jezikih, 2,8% slovensko in srbohrvatsko, 2,8% trojezično - slov.,madž.,srbohrv.

Večina potrošnikov se pogovarja pri nakupu slovensko - 41,7 %, 36,1 % v dveh jezikih - slovensko ter madžarsko, 13,9% madžarsko, 5,6% v drugih jezikih, 2,8% dvojezično - slovensko in srbohrvatsko.

Večina potrošnikov - 94,4% nima težav pri sporazumevanju. Le 2,8% ima včasih težave in prav toliko potrošnikov ima težave, toda poredkoma.

Primerjali smo tudi uporabo jezika pri nakupu glede na vrsto obratov. Na uradih se enakovredno uporabljata oba jezika (slovenščina in madžarščina). V hotelih se 60 % ljudi pogovarja slovensko in 40 % v tujih jezikih.

V manjših gostinskih obratih v družbeni lasti se prva polovica ljudi pogovarja slovensko, druga polovica pa dvojezično - slovensko in madžarsko. V gostinskih obratih v zasebni lasti se vsi ljudje pogovarjajo dvojezično - slovensko in madžarsko. V uslužnostnih obratih, servisih itd. se 40% ljudi pogovarja slovensko, 40% ljudi dvojezično (slov. in madž.) in 20% samo madžarsko. V trgovinah se 41,2% ljudi pogovarja slovensko, 29,3% ljudi dvojezično (slov. in madž.), 23,5% samo madžarsko in 5,9% slovensko ter srbohrvatsko.

Pri primerjavi uporabe jezika pri nakupu oz. opravi ter pogovornega jezika v družini pa smo ugotovili, da:

- od ljudi, ki govorijo pri nakupu slovensko, se jih v družini pogovarja 50% slovensko, 27,8% slovensko-madžarsko, 11,1% srbohrvatsko, 5,5% madžarsko in 5,5% v treh jezikih. Ljudje, katerih jezik je pri nakupu slovensko-madžarski, govorijo: 50% madžarsko, 30% madžarsko in slovensko, 20% slovensko. Ljudje, ki uporabljajo pri nakupu madžarščino, govorijo doma: 60% madžarsko, 40% slovensko. Ljudje, ki govorijo pri nakupu slovensko-srbohrvatsko, se tudi doma pogovarjajo v obeh jezikih.

ÖSSZEFOGLALÓ

Az üzemek összetételével kapcsolatosan elsősorban a kereskedelmi és a kisipari üzemeket anketáltuk. Ezeknél is elégséges kétnyelvűséggel talákoztunk. Az alkalmazottak nagy része a szerb-horvát nyelvet is használja.

Tabela 67: Vrsta obrata ali dejavnosti, pred katerimi so bili potrošniki anketirani

	št.	%
uprava, urad	1	2,8
industrijski obrat	-	-
hotel	5	13,9
gost.obrat v družb.lasti	2	5,5
gost.obrat v zasebni lasti	1	2,8
servis, uslužnostni obrtnik	10	27,8
proizvodni obrtnik	-	-
trgovina	17	47,2
Skupaj	36	100%

Tabela 68: Iz katerega kraja oz. območja prihajajo potrošniki

	št.	%
iz Lendave	14	38,9
iz drugega kraja NMO	12	33,2
iz drugega kraja Prekmurja	5	13,9
iz drugega kraja Slovenije	3	8,2
iz Hrvatske	-	-
iz tujine	2	5,5
Skupaj	36	100%

Tabela 69: Kako pogosto prihajajo? stare pri sporazumevanju

	št.	%
vsak dan	13	36,1
večkrat tedensko	8	22,1
enkrat tedensko	2	5,4
redkeje	13	36,1
Skupaj	36	100%

Tabela 70: Pogovorni jezik v družini

	št.	%			
slovenski	13	36,1	privat.	uslužn.	proizv. trg.
slov. in madž.	8	22,2	gost.	obrt	
madžarski	9	25	obrat		
srbohrvaški	2	5,5			
slov.in srbohrvaški	1	2,8		4	7
madžarski in srbohrv.	-	0%		40%	41,2%
slov.,madž.in srbohrv.	1	2,8			
drugo	2	5,5	1	4	5
Skupaj	36	100%	100%	40%	29,3
				2	4
				20%	23,5

Tabela 71: V katerem jeziku so se pogovarjali pri nakupovanju (opravku)?

	št.	%	
v slovenskem	15	41,7	1
slov. in madžarskem	13	36,1	5,5
madžarskem	5	13,9	
srbohrvaškem	-	0%	
slovenskem in srbohrvškem	1	2,8	
madž. in srbohrvaškem	-	0%	
slov.,madž. in srbohrvaškem	-	0%	
v drugem jeziku	2	5,6	
Skupaj	36		

Tabela 72: Ali imate pri opravi težave pri sporazumevanju zaradi jezika?

	št.	%
da, večkrat	-	
da, včasih	1	2,8
da, redko	1	2,8
nikoli	34	94,4
Skupaj	36	

Tabela 73: Jezik potrošnikov pri nakupu glede na vrsto obrata, kjer so imeli opravke

	urad.	ind. obr.	hotel	gost. obrat	privat. gost. obrat	uslužn. obrt	proizv. trg.
slov.			3	1		4	7
madž.			60%	50%		40%	41,2%
slov., 1				1	1	4	5
madž. 100%				50%	100%	40%	29,3
madž.						2	4
						20%	23,5
srbohrv.							
slov., srbohrv.							1
							5,9
madž., srbohrv.							
slov., madž., srbohrv.							
drugo			2				
			40%				

Tabela 74: Primerjava pogovornega jezika potrošnikov v družini ter pri nakupu

Jezik v gospo: dinjstvu:	Jezik pri nakupu:						
	slov.	slov. madž.	madž.	srboh.	slov. srbohr.	madž. srbohr. madž. srbohr.	drugo
slov.	9 50%	2 20%	2 40%				
slov., madž.	5 27,3	3 30%					
madž.	1 5,5%	5 50%	3 60%				
srbohr.	2 11,1%						
slov., srbohr.					1 100%		
madž., slov.							
slov., madž., srh.	1 5,5%						
drugo							2 100%

Kar se tiče jezika, je v Lendavi priseljevanje iz Slovenije in Madžarske v prvi vrsti priseljevanje iz Slovenije. Priseljavalci so predvsem mlajši, s srednjevisoko izobrazbo. Poleg slovenskega jezika govorijo tudi madžarski in hrvaški. Zlasti slednji so se priseljevali iz občin, ki so bile v preteklosti del Madžarske in so imeli hrvaški jezikovni in kulturni vpliv. Zanimivo pri tem je, da imajo priseljenci v prvi vrsti visoko izobrazbo, kar kaže na visoko izobrazbo priseljencev in na priseljevanje iz občin, ki so bile v preteklosti del Madžarske in so imeli hrvaški jezikovni in kulturni vpliv.

Govorni jezik je v Lendavi manjše od priseljevanja, a je vendar pomemben. Čeprav je na prvem mestu slovenski, na drugem pa hrvaški, kar kaže na priseljevanje iz Slovenije in Madžarske. Priseljenci so predvsem mlajši, s srednjevisoko izobrazbo. Poleg slovenskega jezika govorijo tudi madžarski in hrvaški. Zlasti slednji so se priseljevali iz občin, ki so bile v preteklosti del Madžarske in so imeli hrvaški jezikovni in kulturni vpliv. Zanimivo pri tem je, da imajo priseljenci v prvi vrsti visoko izobrazbo, kar kaže na visoko izobrazbo priseljencev in na priseljevanje iz občin, ki so bile v preteklosti del Madžarske in so imeli hrvaški jezikovni in kulturni vpliv.

Govorni jezik je v Lendavi manjše od priseljevanja, a je vendar pomemben. Čeprav je na prvem mestu slovenski, na drugem pa hrvaški, kar kaže na priseljevanje iz Slovenije in Madžarske. Priseljenci so predvsem mlajši, s srednjevisoko izobrazbo. Poleg slovenskega jezika govorijo tudi madžarski in hrvaški. Zlasti slednji so se priseljevali iz občin, ki so bile v preteklosti del Madžarske in so imeli hrvaški jezikovni in kulturni vpliv. Zanimivo pri tem je, da imajo priseljenci v prvi vrsti visoko izobrazbo, kar kaže na visoko izobrazbo priseljencev in na priseljevanje iz občin, ki so bile v preteklosti del Madžarske in so imeli hrvaški jezikovni in kulturni vpliv.

POVZETEK

Rezultati raziskovalnega dela mladih na Mladinskem raziskovalnem socialnogeografskem taboru "Pomurje 19" kažejo v splošnem razmeroma ugodno sliko stanja in položaja madžarske manjšine. To se kaže tako v uveljavljeni dvojezičnosti, kakor tudi v strukturi prebivalstva. Že vnaprej je treba opozoriti na pestro narodnostno - jezikovno sestavo, saj je tu poleg avtohtonega slovenskega in madžarskega prisotno še priseljeno hrvaško prebivalstvo.

Starostna struktura je v grobem podobna republiškem povprečju. Po eni strani kaže na opazen proces ostarevanja prebivalstva, po drugi pa na znatno doseljevanje v novejšem času. To postane še toliko bolj jasno ob primerjavi posameznih jezikovnih skupin med seboj. Avtohtono slovensko, madžarsko in mešano prebivalstvo je zastopano v vseh starostnih kategorijah. Največjo ostarelost kaže madžarsko prebivalstvo, kar pa ne preseneča (enake poteze veljajo tudi za Madžere v matični državi). Nasprotno pa je večina hrvaškega prebivalstva v starostni kategoriji 30 - 39 let, kar lepo kaže na njihovo priseljeniško poreklo.

Ugodna je tudi izobrazbena struktura, saj ima le 25 % prebivalcev samo OS ali manj. To je rezultat doseljevanja predvsem kvalificirane delovne sile na nova delovna mesta v upravi, šolstvu, trgovini in industriji. Taka struktura delovnih mest zahteva seveda boljše izobrazbo. Zanimivo pri tem je, da imajo Madžari med vsemi najmanjši delež višje in visoko izobraženih. To je v prvi vrsti posledica starostne strukture (starejše prebivalstvo ima praviloma nižjo izobrazbo).

Doseljevanje je bilo najmočnejše v zadnjih dveh desetletjih, kar sovпада tudi z razvojem industrije v Lendavi. Priseljevalo se je predvsem prebivalstvo s srednješolsko izobrazbo. Poleg slovenskega in madžarskega se je iz Medjimurja priselilo precej hrvaškega prebivalstva. Zlasti slednji so se priseljevali skoraj izključno zaradi zaposlitve in stanovanja.

Odseljevanje je sicer znatno manjše od priseljevanja, a je vendarle opazno. Me vzroki je na prvem mestu poroka, na drugem pa zaposlitev. Odseljuje se predvsem kvalificirana delovna sila. Temu je nedvomno kriva struktura delovnih mest. Lendava je pač premajhna, da bi lahko zaposlovala dovolj široko paleto poklicev. Med odseljenimi je tudi madžarska inteligenca, kar je za manjšino še posebej neugodno.

Določene razlike med jezikovnimi skupinami se kažejo tudi pri stanovanjih. Medtem ko imajo Madžari, mešani ter večji del Slovencev lastniška stanovanja oz. hiše, prebiva hrvaško prebivalstvo večinoma v družbenih stanovanjih. V tem se zrcali razlika med avtohtonim in priseljenim prebivalstvom, saj so prvi imeli na voljo gradbene parcele, drugi pa ne. Gradnja bi bila za slednje predraga.

Med anketiranimi gospodinjstvi je bilo 34 % slovenskih, 33.3 % mešanih (madžarsko - slovenskih), 19.6 % madžarskih ter 13 % srbohrvaških (glede na pogovorni jezik v gospodinjstvu).

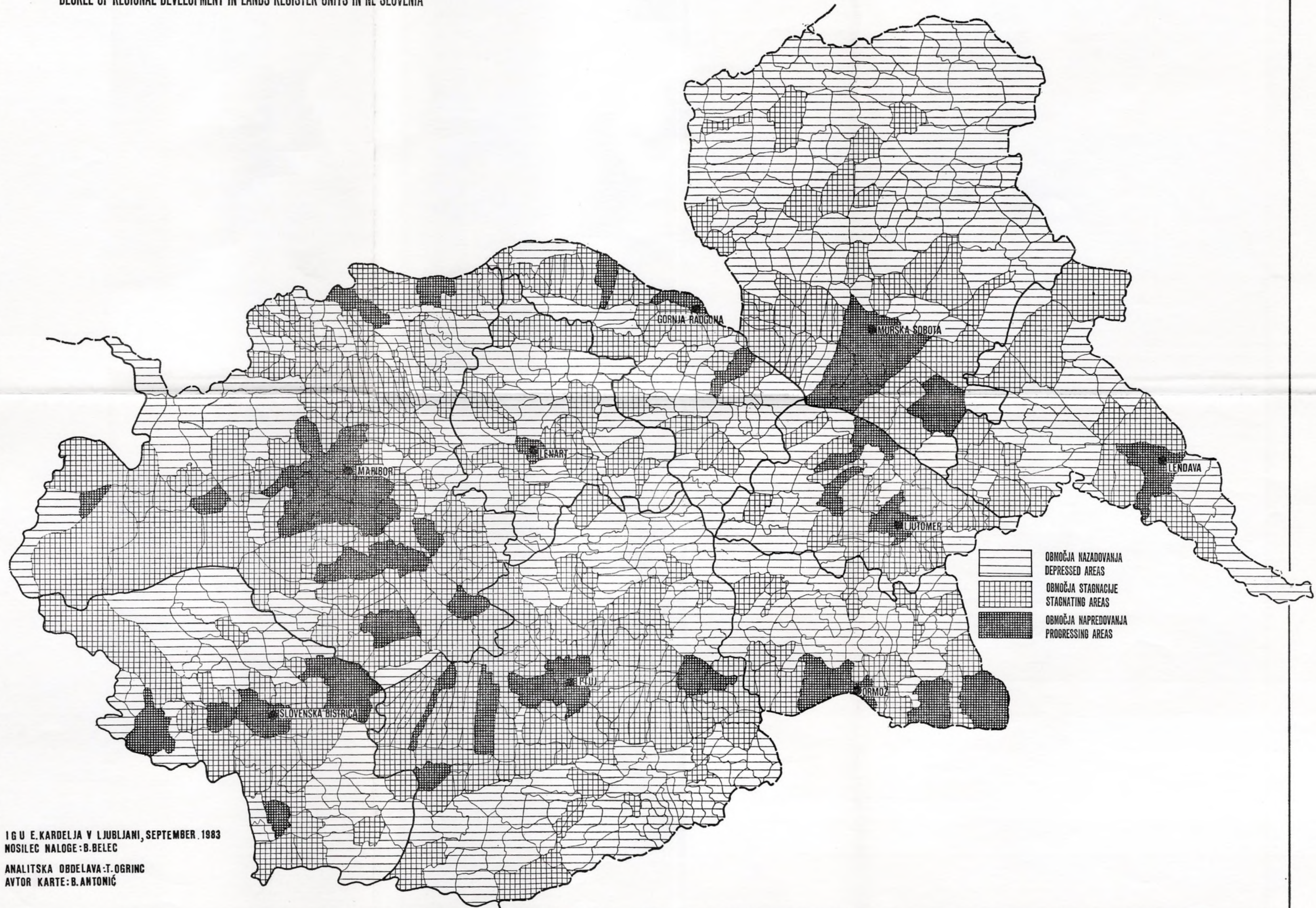
Madžarski jezik dobro obvlada skoraj 60 % in srednje dobro še 20 %, skupaj torej znatno več kot je delež madžarskega in mešanega prebivalstva. Pač pa madžarščino slabo obvlada (ali pa sploh ne) večina priseljenega slovenskega in hrvaškega prebivalstva.

Dvojezičnost je razmeroma dobro uveljavljena na vseh področjih. Uveljavlja se z okrog 50 %, torej proporcionalno deležu madžarskega in mešanega prebivalstva. Na vseh področjih se pojavlja tudi srbohrvaščina, vendar z manjšim deležem.

Pomembno vlogo pri uveljavljanju dvojezičnosti ima dvojezično šolstvo (osnovno, srednje), na drugi strani pa tudi razmeroma ugodna gospodarska struktura. Lendava ima kot občinsko središče ter kot center madžarske manjšine vrsto centralnih funkcij in v okviru teh različna delovna mesta. To ni pomembno zgolj za sam socialni položaj manjšine, temveč je hkrati pomemben jezikovni medij. Tako so poleg pravnih zahtev dani tudi dejanski pogoji rabe obeh jezikov. Opazna pa je tudi naraščajoča vloga srbohrvaščine, še zlasti v trgovini. Precej kupcev prihaja namreč iz bližnjega Medjimurja.

Veliko vlogo imajo časopisi ter radijske in TV oddaje v madžarskem jeziku oz. dvojezično. Poleg večjega dela Madžarov in mešanih spremlja te oddaje in časopise še okrog 10 % slovenskega prebivalstva, medtem ko jih hrvaško praktično ne.

STOPNJA REGIONALNE RAZVITOSTI V KATASTRSKIH OBČINAH SEVEROVZHODNE SLOVENIJE
DEGREE OF REGIONAL DEVELOPMENT IN LANDS REGISTER UNITS IN NE SLOVENIA

IGU E. KARDELJA V LJUBLJANI, SEPTEMBER 1983
NOSILEC NALOGE: B. BELEC
ANALITSKA OBDELAVA: T. OGRINC
AVTOR KARTE: B. ANTONIĆ